POSTARINA PLAĆENA U GOTOVU

CENA 1.— DIN.

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Brankova ulica broj 30/IV • Adresa za pošiljke: Poštanski pretinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 7 mart 1941
God. XII • Broj 10

U zajedničkoj državi

Medjusobno poštivanje i upoznavanje

Varaždinsko „Hrv. jedinstvo" je pre kratko vreme naročitim zadovoljstvom podvuklo vest, da je g. ministar prosvete odredio, da muslimanska deca ne trebaju prisustvovati proslavama Sv. Save u školi. Pri tom je nadodalo, da bi „dobro bilo da se i Banovina Hrvatska povede za tim primjerom, pa da ni hrvatska deca ne izostanu toga dana iz škole". Mišljenje varaždinskog lista se dopalo, izgleda, „Obzoru", koji ga je bez komentara preneo; dok mu je novi katolički dnevnik u Zagrebu, „Hrvatski glas", dao naslov „Korisna sugestija", nazivajući tu sugestiju „vrlo umesnom", i ističući, da se „s time slažu mnogi hrvatski profesori".

Rasmotrimo sve to, — ne sa gledišta narodnog jedinstva, — već sa gledišta triju narodnih individualnosti, onakvog kako hoće da ga formuliše zvanična HSS, a sa njome i „Obzor" i „Hrvat. jedinstvo". Prema toj formulaciji, Srbi, Hrvati i Slovenci su doduše tri zasebna naroda; ali se kaže da, na bazi pune ravnopravnosti, žele da ostanu u istoj državnoj zajednici, sa vrlo važnim zajedničkim poslovima, i sa prilično jakim zajedničkim interesima, privrednim i političkim, koje je u nekoliko mahova priznao i „Hrv. dnevnik". Nije konačno bez važnosti, da zvanično vođstvo HSS ne poriče da su te tri „zasebne individualnosti" ipak prilično srodne, bar po jeziku i slovenskom pripadništvu; ma da sve to ne važi za „Hrv. glas", koji odbija, i slovenstvo i mnogo šta u toj zajednici...

Ostavimo međutim „Hrv. glas", i držimo se onoga što izjavljuje zvanična HSS i što piše „Hrv. dnevnik". I onda se zapitajmo: Čak i da nema srodnosti i zajedničkih interesa, nego da smo, po goloj sili nužde, primorani da živimo u istoj državnoj zajednici, zar nam ne bi, čak i onda, sama ta činjenica nužde nalagala, da se bilo kako upoznamo i poštujemo?!... A kamo li ne, ako kažemo — a nadamo se da je iskreno to što se kaže, — da u toj zajednici vidimo čitav niz interesa, i kad smo sa srodnicima u njoj na svakom koraku pomešani?

Ako su se već „utvrdile tri individualnosti", ako već postoji Banovina Hrvatska, sa svojim izrazito hrvatskim, pa čak i protujugoslovenskim kursom, — ne razumemo, kakva bi opasnost mogla nastati iz toga, ako se i hrvatskoj deci govori o Sv. Savi, ne kao o pravoslavnom verskom svetitelju, već kao o vrhovnom prosvetitelju tih svojih „sustanara" (u najmanju ruku!) Srba; i o onom koji je, udarivši temelje srpskoj državi, bio i jedan od pionira današnje zajedničke države, hrvatske i srpske?!... Kao što, posve prirodno, nikakva opasnost za srpstvo ne može da nastane, ako se srpskoj deci govori o hrvatskom prosvetitelju Štrosmajeru, ne kao o katoličkom biskupu, već kao čoveku, koji je bio veliki mislilac i propovednik ljubavi i jedinstva među južnim Slovenima.

Kazaće nam se, — a zašto Štrosmajer; i zašto ne npr. Starčević ili Radić?!... Nemamo ništa protiv, pogotovo ako se istakne onaj njihov rad, koji, koristeći Hrvatima, nije uperen protiv Srba; iako se u njima podvuku ljudi koji su se, za narodno dobro, borili protiv svega što je tuđinsko. Posve je prirodno, međutim, da Srbi ne bi mogli da slave npr. jednog Šuflaja; niti da čuju, kako se Starčevićevo ime upotrebljava za napadaje na Srbe; kao što bi i Hrvati imali pravo da ne slave Sv. Savu, kad bi Sv. Sava istupio pri tom, kao protivnik Hrvata.

O tome se dakle radi. TREBALO BI UZETI SVE ŠTO JE POZITIVNO, BILO KOD SRBA, HRVATA ILI SLOVENACA, I SA SVIM TIME SE UPOZNATI UZAJAMNO, — ne samo ako stojimo na gledištu narodnog jedinstva, već i onda ako smo za tri narodne individualnosti, SAMO AKO ISKRENO ŽELIMO DRŽAVNU ZAJEDNICU, AKO NEĆEMO DA IDEMO NA LEPAK TUĐINU I AKO UVIĐAMO ZAJEDNIČKE MEĐUSOBNE INTERESE. Ako ima Hrvata, koji misle da Štrosmajer nije dovoljan da ih pretstavlja u tome slavljenju, neka se slave i drugi konstruktivni Hrvati, neka se upoznavaju veliki nacionalni duhovi kod Slovenaca, neka se ističu nacionalni Muslimani, — i nikome to iskreno misli, ne može od toga da bude štete.

Zar najobičniji sustanari, ili komšije, koji se tek prolazno nalaze skupa, ne nastoje da se počaste uzajamnim slavljenjem i upoznavanjem, — a mi da, pored najvećih uzajamnih svetinja, prolazimo „kao pored turskog groblja"?!... I još gore, da — prema želji frankovačkih rušitelja, — stvaramo zakonske norme i naredbe, po kojima demonstrativno Hrvati ne bi trebali ni da znaju za ono što Srbi poštuju i slave, i obratno?!... Kakav verski, nacionalni, pa makar i autonomistički razlog, bi mogao da smeta jednom Muslimanu, koji je zaista pristalica ove države, da zajedno sa ostalim Hrvatima i Srbima, slavi Sv. Savu i Štrosmajera, ne kao verske ljude, već kao pionire države, koja je i njegova?! I zar je čudo što se javljaju sumnje kada se vidi, da mnogi hrvatski listovi posvećuju svoje stupce poznavanju kulturnog života i najudaljenijih naroda, dok naprotiv o kulturnom životu onih, koji s njima žive u zajedničkoj državi, ne objavljuju gotovo ništa?

*Mi međutim nećemo da budemo takvi pesimisti i mislimo da se, kod dobrog dela onih, koji tako čine, radi samo o potsvesnoj bojazni. Makoliko da su „individualnosti utvrđene", i da se provode totalitarno, goneći sve što je jugoslovensko, — STRAH PRED PONOVNIM NALETOM JUGOSLOVENSKE MISLI je takav, da se bez promišljanja prihvaćaju i najapsurdnije „sugestije", samo zato da se podigne što više VEŠTAČKIH BRANA PROTIV — JUGOSLOVENSTVA! I samo to, — strah pred neminovnom pobedom jedne zdrave misli, — čini da se, kao štetno, zabacuje ono što se, čak između naroda koji žive u odvojenim državama, smatra kao korisno, a to je **međusobno upoznavanje i poštivanje velikih ljudi!**

Свуда у Југославији, сваки Србин, Хрват или Словенац треба да се једнако осећа

Ако икада, а оно у ово судбоносно време, аманет Блаженопочившег Витешког Краља Александра, Ујединитеља „Чувајмо Југославију" треба да нам је увек пред очима и да нас све, без разлика, окупи и уједини око нашег младог Краља.

Можемо ми, Срби, Хрвати и Словенци, бити припадници појединих „народних индивидуалности", у појединим бановинама, али исто тако морамо бити и првенствено држављани Југославије, Југословени! Срби, Хрвати и Словенци државотворни су елемент Краљевине Југославије, и као такви имају пуно право, да **се једнако третирају на читавом подручју Краљевине, без обзира, да ли су где у већини или у мањини,** и без обзира на било какве разлике, баш ради тога, што су држављани Југославије. Неприродно и апсурдно би било, да сваког од нас иностранство једнако третира, док се ми сами, између себе у појединим бановинама третирамо различито, јер је једна индивидуалност у становитој бановини у већини па се герира према другим индивидуалностима као супериорна и сматра прикадника других индивидуалности као неке »minores gentium«; укратко своје припадника на сваком кораку фаворизира, а припадника друге индивидуалности, или уопће другог политичког мишљења, запоставља или чак и прогони. Нису поједини Срби, Хрвати и Словенци у појединим бановинама неки гости, или тако што, које се так онако трпи, него равноправни грађани и напослетку браћа. Свака политичка, или била каква друга неправда и прогон, учињен појединцу, има се сматрати неправдом и атаком против саме државе као целине, те је у сваком таквом случају власт дужна узети сваког таквог у заштиту, без обзира, где се то догађа у држави.

Није било дакле доста признате поједине „индивидуалности" и дти им становита права, него се и запитати, да ли смо у целини, или бар у великој већини, били духовно и културно спремни и равијени, да можемо лако, не врећајући, не правећи неприлика, освета и прогона припадницима других индивидуалности, тако ускладити све три индивидуалности, да тиме ни у чем не трпе н припадници појединих индивидуалности, а ни држава као целина. Јер те „индивидуалности" треба да цементирају државу, а не да је расклиматвају.

Ми, Соколи, с пуним правом можемо поставити овакво питање обзиром на све оно, што се предузимало с извесних страна против соколства, у политичком и економском погледу.

Ма како наша држава била уређена, на читавој њеној територији мора се обезбедити и загарантовати пуна равноправност политичка, економска и културна, не само на папиру него стварно, без обзира на то, да ли неко припада овој или оној индивидуалности и без обзира на то, да ли су припадници које индивидуалности где у већини или у мањини. И без обзира на то, да ли неко мисли другачије о тим индивидуалностима, и држи да смо сви ми један народ. Иначе се отварају широм врата шовинизму, који је највећи непријатељ праве демократије и социјалне правде и који повлачи за собом неминовно борбу између појединих „индивидуалности", чиме се нарушава национални, државни и социјални мир и поредак, потребан свакој држави и у најнормалнијим приликама, а поготово у овако озбиљном и судбоносном времену. Ово нека је увек на уму свима одговорним факторима, да никад не допусте, да поједини страначки, често несавесни, функционери вршљају и праве без потребе разне пакости, освете, неправде и слично, чиме се може сваки споразум дискредитовати, а никако учврстити.

Што се више човек удубљује у проблем о нашем унутрашњем уређењу, долази до уверења, да би се све то лакше обавило, када бисмо били што мање странчари, што мање осетљиви на неке разлике, што мање осетљиви и што више сношљиви у сваком погледу, и када бисмо у првом реду били грађани, држављани Југославије, која нас судбински међусобно веже и подједнако брани и чува. Када бисмо сви без разлике, на читавој државној територији, били једнако третирани, па да се ником не прави освета, пакост и неправда, а да државна власт одмах на то не реагира и то не репарира.

Ако се ради о равноправности грађана у политичком, економском и културном погледу, правно уређена држава не допушта својим аутономним деловима, да крше та права и држављанску равноправност.

Само на пуној грађанској, политичкој, економској, културној и уопће социјалној равноправности свих Срба, Хрвата и Словенаца, без обзира, где се налазили у држави, можемо уредити Југославију, учинити је јаком и непобедивом, и сачувати за сва времена. Све што се не ради у том духу, иде на штету, и појединих делова државе, и на штету саме државе као целине. Ако уредимо у том духу Југославију, онда ће отпасти сва натезања, да ли ће ова или она опћина, или срез, припасти овој или оној индивидуалности.

Сада је време, да не ширимо само српски, хрватски и словеначки патриотизам, него, у првом реду, да **према иностранству иступамо као целина,** као Југословени и да ширимо у народу југословенски патриотизам, а да побијамо дефетизам сваке врсте, ма откуд долазио. Ако тако будемо радили, онда ће се видети, колико смо добри Срби, Хрвати

и Словенци, и колико смо прави Југословени.

Ако икада, а оно сада, нам је преко **потребан, не само мир међустраначки, него уопће грађански мир и пуна сношљивост** између Срба, Хрвата и Словенаца у сваком погледу. Укратко, потребна нам је пуна национална солидарност.

Само тако ћемо испунити аманет Краља Мученика и сачувати Југославију.

Слуњ. **Др. Милан Поповић**

Sokolstvu u Borovcu priznato njegovo pravo!

Pišu nam iz Okučana: Sokolska četa Borovac, koja pripada matičnom društvu Okučani i koja vrlo aktivno radi na sokolskom polju, dobila je već ranije od opštine Rajić zemljište, za gradnju sokolskog doma. Međutim su protivnici sokolstva pokušali silom da spreče taj plemeniti čin, pa su oteli zemljište i izorali ga, kao baštu za učitelja. Prešli su preko toga, da je Sokolska četa najvažnija kulturna ustanova u ovom seu i da neobično mnogo radi za napredak i procvat sela. Sokolska četa je predala tužbu za smetanje poseda, a sud je doneo odluku, da to pitanje reši opštinsko veće u Rajiću. Tako je na dan 25 februara, održana sednca ovog veća i, sa 18 glasova **protiv 6, odlučeno je da zemljište ostane sokolskoj četi.** Značajno je, da su se vrlo živo založili za to i neki odlučni pristaliće sporazuma u našem kraju, kao n. pr. Kosta Kosovac i drugi ugledni samostalci **M.**

СПП у жупи Петровград

Послове за СПП. у Соколској жупи Петровград су многе јединице успеле да изврше а многима то није успело у потпуности, поглавито због тешких прилика. Затегнутост у међународној ситуацији није остала без реперкусија на рад јединица. Многи чланови су често отсутни због војне дужности те су многи послови морали да се изоставе или да се предузме што друго. За сада још нису све јединице поднеле извештаје, али су получени лепи успеси.

С. Ж.

Iz Načelništva Saveza Sokola KJ.

SEDNICA ZBORA ŽUPSKIH NAČELNIKA I NAČELNICA

Sednica Zbora župskih načelnika i načelnica, zakazana za 15 i 16 mrt, održaće se 22 i 23 marta. Načelništvo je, iz mnogo opravdanih razloga bilo prisiljeno, da ovu sednicu odloži za nedelju dana.

Na dnevnom su redu prvog dana izveštaj o radu načelništva posle zadnjeg zbora, te referati braće D. Jovanovića: **»Kako oživeti rad u vežbaonicama«,** — Dr. Alfreda Pihlera: **»Vaspitanje prednjaštva«,** — Žic-Komac: **»Opseg odbrambenog vaspitanja«,** — Ivan Kovač: **»Naš pravac rada«,** te referati župskih načelnika. — Drugi dan će biti posvećen donošenju programa rada i budžeta. O sletu 1941 referisaće brat načelnik Saveza **I. Kovač.** Doneće se i rezolucija. — U subotu uveče održaće se zajednička večera učesnika zbora, sa članovima Načelništva Saveza i Stručnog odbora.

SLANJE DOPISA NAČELNIŠTVU SAVEZA

Molimo načelništva sokolskih župa da nam ne pišu u jednom aktu o nekoliko predmeta raznog sadržaja i iz raznih otseka. Ovo je potrebno radi toga, što neka župska načelništva u jednom aktu, često puta mole i pomoć za tečaj, dodeljivanje pušaka, naručuju neku knjigu. Kako mi akta po pitanju pomoći za tečajeve sa preporukom šaljemo Gospodarskom otseku, za puške dostavljamo odnosnom referentu, a za knjige Ekonomatu, dešava se da akt, radi rešavanja, ostane u jednom otseku duže i tada se ne reše druge stvari. Svaku stvar, koja ne spada u jedan otsek, pisati na posebnom aktu.

SVAKI ČAS U VEŽBAONICI ZAVRŠAVAJTE PESMOM

Skreće se pažnja bratskim sokolskim društvima i četama da u vežbaonici gaje našu pesmu i koračnice, narodne i junačke pesme. Svaki čas u vežbaonici, kod svake kategorije, treba da se završi pesmom. Savez SKJ izdaće uskoro na razglednicama naše pesme-koračnice, koje će uz nisku cenu, dostaviti jedinicama. Dotle neka se pevaju »Oj letni sivi sokole«, »Hajte braćo«, »Pojmo pesmu«, »Le naprej« itd.

PRAVOVREMENO PRIJAVLJIVANJE TAKMIČARA I TAKMIČARKI

Prilikom VIII smučarskih utakmica za prvenstvo Saveza SKJ u Kranjskoj Gori i Planici, voćstvo takmičenja se našlo u vrlo nezgodnom položaju stoga što je za takmičenje bilo prijavljeno oko dve stotine takmičara i takmičarki, dok je samim utakmicama pristupilo više od pet stotina.

Upozoravamo i molimo bratska načelništva župa, da u buduće za svaku priredbu uopšte, **na vreme sakupe i pošalju prijave,** kako ne bi bili izloženi ovakvim poteškoćama a i eventualnom neuspehu same priredbe.

Соколска песма

Ми рођени смо ко јунаци смели,
И лик смо верни прадедова наши!
Ведра смо чела, поносни, веселе —
Нас борба никад не тужи нит плаши.

Једне смо мајке ми синови, браћа,
И једног стабла снажне чврсте гране.
Једна нас љубав греје, обухваћа
И моћно веже у ове црне дане.

Мишица снажних ми смо, и чиста
срца у грудима нам бију.
На лицима нам увек радост блиста,
И стегови наши поносно се вију.

О, деца смо најлепшега рода!
У нама ври крв Милоша, и Саве.
Свачића Петра и Штросмајера,
Крв слободе, поноса и славе!

И дође ли можда судбоносни час
Што у помамном лету би да руши,
Никада натрag! Земљо зови нас —
Неправда има да се крвљу сруши!

Кикинда **Миливој Рајков**

Приредба Соколске чете Обудовац у Брчком

Соколска чета Обудовац, једна од најнапреднијих чета матичног с. д. Брчко, приредила је врло успјелу забаву **у Брчком.** Интересовање које је изазвала ова приредба било је проткано искреним симпатијама брчанског грађанства за браћу сељаке, па је сала Хотела Посавине била дупке пуна а свака тачка програма награђивана бурним аплаузом. Старјешина чете, брат Ристо Јовановић, одржао је лијеп поздравни говор истакавши потребу што веће сарадње сокола из села и града.

Послије рецитација и вјежби које су извели нараштајци и нараштајке, — чланови и чланице чете дали су позоришни комад: „Вода са планине", од Р. Плаовића и Ђоковића.

Рад соколског позоришта из Добоја

Соколска дилетанска секција из Добоја у заједници са **Соколском четом из Костајнице** приредила је успешну забаву, на којој је даван комад: „Под страшним крстом". Бројни гледаоци били су потпуно задовољни. Секција ће са овим програмом наступити и код других чета у околини.

Соколска словенска костимирана забава

Соколско друштво Београд I, одржаће у суботу, 8 марта, у 21.30 часова у својој вежбаоници, у Кнеза Павла улици број 24, традиционалну Словенску **костимирану забаву.** Увек је у редовима београдског соколства владало велико интересовање за ову приредбу, и браћа и сестре су у великом броју посећивали прошлих година, те се приређивачи надају и ове године посети београдских сокола и соколица, нарочито кад се зна да је чисти приход намењен поправци и набавци справа и уређењу вежбаонице. На овој забави ће бити поред уобичајених тачака програма и народне песме, игре и народна кола. У програму су и тачке Југослов. академског певачког друштва из Земуна, рецитаиције итд. На забаву се долази у словенском народном костиму, соколској одори, тамном оделу или вечерњој хаљини. Улазнице су популарне: 20 Динара, а за костиме и одоре 15 динара.

И. С.

Велики неимари Југославије

Оснивач, учитељ, ослободилац и ујединитељ

IV. КРАЉ АЛЕКСАНДАР, УЈЕДИНИТЕЉ

(Свршетак)

У томе часу држава је добила новог краља, чији је дух већ до тада водио кроз најтеже године државни брод.

Регент Александар, као краљ, наставио је дело свога оца. Зар ми деца слободе можемо замислити лик Витешког Краља друкчијим него у оној озбиљности, мужевности, али и благости. Увек га таквим замишљамо и нама се чини као да никад није имао своје младости у правом смислу речи: — Па ипак и он је имао своје дечаштво проведено у Швајцарској у изгнанству у коме је живела цела породица. Год. 1930 долази с оцем у Србију и ту наставља своје образовање. Започиње и његова војничка каријера. Сав се предао своме позиву те се најозбиљније спрема да може једном достојно наследити свога оца. Он се уз то упознаје и са југословенством и његовим носиоцима који су тада били најистакнутији. Колико он искрено прима југословенство колико већ тада искрено осећа, види се из резолуције тајне седнице Народне Скупштине године 1915 у Нишу, која је донесена под његовим упливом, — у којој се наглашује решеност за борбу до ослобођења и уједињења српскохрватског и словеначког народа. Тако је југословенска идеја призната од најмеродавнијег тела Србије.

Неуморности његовој дивили су се многи, јер он није знао за умор када се радило о народној ствари. И он прелази албанске гудуре те одбија да се укрца док и последњи војник није био укрцан. Био је то гест правога вође једног народа.

Тада настаје доба велике његове акције у коју је уложио сав свој ауторитет. Требало је предобити савезнике за стварање солунског фронта и убедити их о вољи Србије и њене војске да се ратује. То је тешко ишло; само несломљива воља и вера младога Регента могле су прећи преко свих очајања. —

Кад је војска васкрсла, он полази с њом на фронт. Ну његова акција није само упућена на војничка питања, већ он живо ради и на дипломатском пољу. По његовој жељи добиле су добровољачке легије назив **„Југословенске"**, те им је дано часно место при пробоју солунског фронта.

Крфска декларација показала је сву несломљиву вољу за јединством Јужних Словена. Регент Александар је већ пре показао своје јутословенство, борећи се против неправди Лондонског пакта.

Припреме за пробој солунског фронта дуго су вршене,али више је труда требало уложити да се за ове придобију савезници. И ту опет делује Регент и на себе прима сву одговорност о акцији. Он верује у своје војнике, зна да их ништа неможе зауставити на домаку њихових домова, жуђене домовине. — Пробој успева, отпор непријатеља је скршен, а он за 32 дана погажен.

И дошао је **Први децембар,** дан, када, је Регент уиме Краља Петра прогласио Уједињење Срба, Хрвата и Словенаца. Србија и њена војска извршили су своју пијемонтску улогу, под водством два Карађорђевића. По смрти седог Краља „царство" је прешло на његова сина.

Краља Александра чекала је тешка мисија да сложи, изједначи све оно различито што је за време велике борбе било прекривено. Требало је измирити старо са новим. Мислио је као и његов отац и дао пуну парламентарност слободу, међутим, се снаге исцрпљују у дебатама, странчарењу и често се неразумно скоро доволи до катастрофе. У прво време дано је и комунистима право деловања, али они су превршили меру, убијајући једнога министра, искреног демократу, и т. д. У том непрестаном превирању, дошао је атентат у скупштини, Тада Краљ Александар, спречавајући да дође до грађанског рата, распушта скупштину. У свом манифесту упућује ове речи:

„Моја очекивања као и очекивања нашег народа, да ће еволуција унутарњег политичког живота донети сређење и консолидовање прилика у земљи, живот добијају све више негдинису се остварила. Парламентарни рад и сав наш политички тивно обележје, од чега народ и држава имају само штете. Парламентаризам који је као политичко средство по традицијама од мога незаборавног оца остао је и мој идеал, почеле су заслепљене политичке страсти злоупотребљавати у тој мери, да је постао сметња за сваки рад у држави. Моја је света дужност да свим сред-

Zagrebački sokoli dolaze u Beograd

Kako smo već javili u prošlom broju, SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGREB II priredićе u Sokolskom domu Beograd-Matica, Deligradska ulica 27 gimnastičko-ritmičku akademiju, u subotu 15 o. m., u 21 sat, sa vrlo odabranm programom.

Braća iz Zagreba dolaze kao gosti Sokolskog društva Beograd-Matica, koje im priređuje srdačan prijem, a koje se nada, da će priredba braće i sestara iz Zagreba biti što brojnije posećena od sokolske i patriotske javnosti, tim više, što je program sastavljen iz originalnih tačaka koje su sastavili braća i sestre: ROMAN ŠKRGATIĆ, DR. STANKO TONČIĆ, MARTA HOLCOVA I ZORA KOZJAK, svi pripadnici Sokola Zagreb II i poznati sokolski tehnički radnici. Pozdravni govor održaće brat DR. S. TONČIĆ, načelnik društva i župe Zagreb, a simbolička slika sokolske službe Kralju i Otadžbini: »Naš zavet«, na glazbu od Urbana, od KOZJAK - TONČIĆ - ŠKRGATIĆA, završiće obiman program. Posle akademije razviće se ples.

Sokolsko društvo Zagreb II nastupiće sa istim programom i u PROSTORIJAMA SOKOLA ZEMUN - MATICA, u nedelju, 16 mrta, u 17 sati. Pored toga braća Zagrebčani posetiće grob Neznanog Junaka na Avali, a hodočastiće i na Oplenac, gde će se pokloniti senima Otaca Jugoslavije.

Beogradski sokoli spremaju se da što lepše dočekaju braću iz Zagreba, a Sokolsko društvo Beograd-Matica i Zemun-Matica, pozivaju svu braću i sestre da pomenute priredbe u punom broju posete.

Beogradsko sokolstvo i čitava rodoljubiva beogradska javnost iskoristiće nesumnjivo ovu priliku, da pokaže svoju ljubav i svoje simpatije za braću iz Zagreba.

Načelnički tečaj Sokolske župe Banja Luka

Načelništvo Sokolske Župe B. Luka organizovalo je 4-dnevni tečaj za načelnike i načelnice sokolskih jedinica od 20—23 februara u Banjoj Luci.

Odziv jedinica bio je vrlo dobar, što dokazuje da tehnički rad u Župi napredује.

Na tečaju uzeli su učešća 26 braće i 22 sestre ukupno 48.

Tečaj je organizovan na strogoj internatskoj osnovi. Boća je bio župski načelnik, brat Žlnva Josip. Na tečaju se obrađivalo celokupno tehničko gradivo za pretstojeća takmičenja i Svesokolski slet u Beogradu kao i odbranbenost. Svi učesnici tečaja pokazali su naročito interesovanje za rad i puno volje i truda uložili, da se što bolje upoznaju sa gradivom. Njihova volja i polet daju garanciju, da će tehnički rad u jedinicama biti u sigurnim rukama i na vreme i sa uspehom savladan.

*

Po završetku tečaja, u prisustvu delegata Načelništva Saveza C.K.J., brata Josipa Bognera, održana je Sednica župskog načelništva, stručnog odbora i Zbora društvenih načelnika.

Na sednici je pretresan tehnički rad u prošlog godini i ujedno donesti su zaključci i date smernice za tehnički rad u ovoj godini.

П. А.

Učesnici načelničkog tečaja u Banjoj luci

Uzorno Sokolsko društvo

Poseta braći Sokolima u Velikoj Kikindi dala mi je prilike da utvrdim, da to uzorno Sokolsko društvo najživlje radi na svim područjima tehničkog, prosvetnog i opšteg nacionalnog rada. Na sokolskoj večeri je poseta bila tolika, da je bilo ispunjeno i poslednje mesto u velikoj dvorani, a na pretstavi „Cara Ćire" su se mnogi morali vratiti, jer nije bilo mesta. Najsrdačniji dodir i saradnja, koja postoji između članova uprave pa sve do najmlađeg naraštajca, pokazuju da je ovo društvo prožeto pravim sokolskim duhom i delotvornim bratstvom. Takmičenje se tu ispoljava u svakodnevnom radu, daleko više nego li u isticanju ranga u upravi. Starešina, vrlo agilni brat DR. PETAR BOJANIĆ, učestvuje u svakom i najsitnijem preduhvatu društva, posećuje svaku vežbu i svaku pozorišnu probu, zna svako stabalce koje je posađeno u okviru Petrove Petoljetke, i sa najvećom ljubavlju prati napredak i život svakog sokolskog člana. Asanacija t.zv. Stevančeve bare, nekadašnjeg rugla Kikinde, i njeno pretvaranje u park, koji će biti ponos te lepe varoši, pretstavlja jedan od najznatnijih zaveta, učinjenih u okviru Petoljetke, u čitavoj Jugoslaviji. To se najbolje vidi iz činjenice, da se tu radi o čitavih 18 jutara terena, gde je mestimice trebalo nasipati do pet metara u vis, i gde su već udešena veštačka jezera, široke aleje, gajevi crnogorice, lipa, topola, vrba i ostalog stabalja.

Kojim duhom je prožeto Sokolsko društvo u Velikoj Kikindi, osetio sam najbolje na veoma brojnom učešću ratara zemljoradnika, na sokolskoj večeri, na kojoj su, u neusiljenom drugarstvu bili zastupani svi slojevi naroda. Duboki nacionalni osećaj izbijao je u svakoj reči, a prisutni zemljoradnici su najpojmnjivije pratili svaku reč govornika, pa su i sami uveličali ovo veče prekrasnim pevanjem.

I pretstava „Cara Ćire", pokazuje isti duh. Glavne uloge u komadu igrali su dva veoma vredna naraštajca, sinovi vrlo siromašne porodice, pored dece iz najuglednijih i najimućnijih krugova, i pored nekoliko starije braće, studenata univerziteta, svršenih pravnika, nastavnika itd. I svi su se takmičili ko će više da dade od sebe, ne samo oni koji su na sceni, već i oni koji pomažu iza pozornice, pa zatim, brojna sokolska publika, koja se ponosi svojim društvom.

N. B.

БР. ДР. ВЛАДИМИР БЕЛАЈЧИЋ У ВЕЛИКОЈ КИКИНДИ

Први заменик старешине Сокола Кр. Југославије, бр. Др. **Владимир Белајчић** посетио је 24 фебруара Велику Кикинду, којом приликом је обишао Соколски дом и соколске радове на програму Петрове петољетке. Пошто је обишао вежбаче и посетио чланове позоришног отсека, бр. др. Белајчић је дошао на седницу Управе друштва.

Топло поздрављен од присутних и бр. старешине др. Петра Бојанића, бр. др. Белајчић је похвалио рад соколског друштва и дао потстрека да оно буде још полетније у раду на овој изложеној тачци наше отаџбине. Затим је говорио о актуелним националним и соколским проблемима, истичући нарочито соколско народно — одбранбено спремање и тешко стање соколске браће на територији бановине Хрватске, потстакавши соколе да према браћи у бановини Хрватској покажу пуно интересовање. Завршио је говор са изразом непоколебљиве вере у победу соколства.

СОКОЛСКА ВЕЧЕРА У ВЕЛИКОЈ КИКИНДИ БИЛА ЈЕ ДОКАЗ СОКОЛСКЕ ЈЕДНОДУШНОСТИ И ГОТОВОСТИ

У суботу, 1 марта, одржана је прва овогодишња соколска вечера Соколског друштва у Великој Кикинди, којој је присуствовао управо рекордан број чланова и осталог грађанства. На ову вечеру дошли су као гости, брат, **Нико Бартуловић**, књижевник и главни уредник „Соколског гласника", као и једна група сокола из Новог Бечеја, на челу са старешином братом др. Јаношевићем.

За време ове лепе соколске манифестације први је узе реч брат **др. Петар Бојанић**, старешина друштва, који је топло поздравио госте и присутне, па подвукао своју радост ради великог броја присутних задругара-земљорадника. Говорећи о данашњици нашег народа наглашава, да „треба да смо сви повезани ко један". јер „ми на Балкану треба да останемо своји". Такође треба увек имати на уму да је „наша слобода крвљу стечена: та слобода ће се и крвљу бранити и одбранити!" Говорећи о посебним проблемима сокола на овој изложеној тачци наше земље, каже, да је Банат наш стари животни простор, кога несме нико одузети. На крају је изнео досадање резултате на програму С.П.П.

Бурно поздрављен од свих присутних, узео је после њега реч брат **Нико Бартуловић**. Он је у главном говорио о значају и улози нашег соколства у данашњици, истичући да је соколство данас срж нашега народа. „Као што ова земља несме да буде без соколства, тако и соколство несме да буде без земљорадничког сталежа у њему" Затим је убедљиво изнео став соколства у данашњици, па је додао да соколство од свога става не одустаје, ни за какву љубав неке стране идеологије. У току свога говора бр. Бартуловић је био много пута прекидан узвицима одобравања и одушевљења.

Последњи је говорио брат **др. Јаношевић**, старешина Соколског друштва у Новом Бечеју. Он се захвалио на братском пријему па је истакао корисност све јачег узајамног додира соколских друштава. Нагласио је да све што смо створили, створили смо на мачу, и то ћемо очувати. И он је био најодушевљеније поздрављен.

После тога настала је у најбољем расположењу игранка, која је често била прекидана певањем родољубивих песама. Нарочито је у томе предњачио хор „Земљорадничких задруга", који је због тога био топло и дуго поздрављен.

ДЕЧЈА СОКОЛСКА ПРЕМИЈЕРА

У недељу, 2 марта, дечје соколско позориште у Великој Кикинди дало је прву своју премијеру, која је била најлепше примљена од стране многобројне публике.

У режији вредног брата, **Радице Ротарева**, дечије позори-

ствима чувам државно и народно јединство. И ја сам решен, да ову дужност без колебања испуним до краја. — ЧУВАТИ ЈЕДИНСТВО НАРОДНО И ЦЕЛИНУ ДРЖАВНУ, то је највиши циљ моје владавине, а то мора бити и највећи закон за мене и сваког".

Том се раду Он посветио онако како се само Он знао посветити. Одговорност је порасла, а тиме и бриге. Али он то све савлађује својом љубављу и енргијом којом делује. Путује често по земљи, да би се на лицу места упознао са потребама народа. На тим путовањима долази до изражаја његова популарност у народу. Срдачан и отворен у опхођењу са народом, као и његов отац, он задобива својом личношћу неподељену љубав народа, а сваки његов пут уроди плодом: Тамо једна школа, ту једна чесма за питку воду, тамо болница, ту пут, увек су говорили као најречитији сведоци да његове речи нису била само обећања.

Краљ саосећа са народом, жели да га привредно подигне, па многе акције у том смислу остале су за јавност непознате. Многи легати, просветне акције у Вардарској и Врбаској бановини имају се њему захвалити. А у том деловању био је прави Југословен, јер никада није правио разлике међу народом.

Његово деловање нема само унутарње политички значај. Он се заноси идејом балканског и европског мира. У тој мисији путује по балканским , земљама чији је резултат **Балкански споразум.** Али у том савезу нема Бугарске, па он прелазећи преко прошлости путује у Бугарску, јер треба мислити на будућност, па заборавити прошлост која смета. Пут у тој мисији мира води га у Француску, али на самом њеном прагу буде убијен од убојица, који су били оружје у рукама оних који су преким оком гледали напредак Југославије.

Пао је највећи борац, највећи Југословен. Цела домовина осетила је величину трагедије, и њен бол био је дубок, искрен и разумљив. А они који су мислили да ће убијајући Њега, Великога Краља и Југословена, убити и Његово дело, нису знали да је то дело читавих покољења и да се оно не може уништити. Велико то дело имало је у Њему само свога неимара, онога који му је дао облик, облик Југославије.

Угасио се живот пун идеализма, пун вере у народ и његову мисију; угасио се живот једног од оних, који су најдубље осетили **Југословенство** и били највећи неимари Југославије.

Краљ Мученик оставио је своју децу и данашњега Краља Петра П. Дајући Југославији још једног Карађорђевића, који својом младошћу симболише наш народ и државу, дао је Краља народне крви, Краља који симболише будућност државе. Свога је Сина-Краља од малена одгајао да буде достојан Дома **Карађорђевића.**

На самрти последње су речи одале његову последњу мисао. Јасан нам је његов аманет, који нам је оставио и дао. Прави родољуби и омладина знаће следити дух Великога **Краља** и чувати ову **Александрову и народну државу.**

*

Ми, који само из историје знамо што значи робовати, трудимо се да упознамо велике људе, њихова стремљења, њихов рад и њихова дела, јер само тако знаћемо ценити правилно оно што имамо, а у својим срцима носићемо увек захвалност за њихов рад.

Ценићемо тада и велика дела и стремљења Оснивача, Учитеља, Ослободиоца и Ујединитеља, а то ће им бити најлепши и најтрајнији споменик.

Спремајмо се, да надограђујемо велико дело — Југославију, јер она још треба неимара. Нека нам увек буде преče, драже, од свега светског, туђег и интернационалног ова наша земља и овај наш народ; њима дајмо све своје снаге, а у томе нека нам служе за пример великани наше прошлоти.

Вршац.

Жељко Бећић, матурант

ште је извело познату дечију комедију у три чина „Цар Ћиру", од М. Сретеновића а у преради редитеља. Ова прва дечија премијера је показала,да је соколско позориште успело да од соколске деце створи одличан позоришни подмладак.

Главну улогу имао је у овом комаду брат **Ђ. Јовичин**, ученик гимназије, који је одиграо одлично. Ни остали нису заостајали иза њега и њихова игра била је такође врло симпатично примљена. Хор, који је увежбао брат **Степанов**, учитељ, био је на висини, као и песме спремљене од стране сестре **Д. Трећаков**. Сцену је припремио брат **Брашован**, а костими су израђени по замисли сестре **Ацигап**.

Овај лепи комад, био је први корак ка развоју нашег соколског дечјег позоришта и, после успелог првог наступа , биће ускоро спремљена и „Црвенкапа". Публике је било тако много да су улазнице унапред биле продате. Комедија „Цар Ћира" биће поновљена, и бесплатно давана за народ.

† Александар Павловић

У среду, 19 фебруара, преминуо је у Петровграду брат Александар - Шаца - Павловић, члан Соколског друштва Петровград „Матица" и градски чиновник.

Покојни брат Шаца родио се 1899 у српском делу Румуније.

Свршио је у Будимпешти Занатско-уметничку школу, где га је затекао и светски рат, у коме је учествовао. За време рата је био као националиста политички сумњив. После ослобођења дошао је у Петровград, где почиње његова делатост у Соколу, штампи, друштвима и на пољу обавезног телесног васпитања. Био је један од првих предњака и обнашао је разне функције у соколству. Он је и један од оснивача Соколског позоришта у Петровграду, које је основано 1919 г. Чак је сам израђивао лутке. Био је заменик начелника жупе, статистичар итд. Низ година био је вођа подмлатка и нараштаја. Много је учинио и за потребе позоришта као глумац и режисер. Сарађивао је и у Аероклубу „Наша крила". И он има заслуга за развој клуба и подизање аеродрома и хангара у Петровграду. Створио је и једну једриличарску групу са неколико једрилица, која успешно ради.

Сахрана пок. брата Шаце обављена је уз многобројно учешће грађанства и Сокола у одорама, који су ковчег носили до гроба, где се са покојником опростио брат Станко Мојић и брат Лазар Богдановић, зам. старешине, истакавши његов рад и заслуге.

Ст. Ж.

Соколско друштво Београд VI организовало је за чланове своје **чете** Иваново 15-то дневни **предњачки течај**, који је трајао од 5 до 20 фебруара.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

Sokolsko društvo Petrovgrad »Matica«, poznato kao jedno od najaktivnijih u Župi, u pogledu prosvetnog i telesnog vaspitanja, održalo je 16 februara tradicionalnu »Naraštajsku akademiju«. Program je bio biran, u potpunosti spremljen i sav prožet nacionalnim osećanjem. »Jugoslavija«, živa slika i pozdrav zastavi, reči brata Nedeljka Brzaka, zatim naraštajska tačka: »Pevačko društvo«, sletske vežbe ženskog naraštaja u raznim nacionalnim kostimima, muškog naraštaja na razboju, ženskog naraštaja na olimpijskoj gredi, »Mornari« muškog naraštaja i preskoci preko konja dovodili su publiku do najvećeg uzbuđenja. Bio je prikazan i pozorišni komad za decu »Zlatna ribica«, a na kraju je »Kića sokolić« objavio završetak akademije, sa čijim uspehom smo posve zadovoljni.

S. Matić

*

У селу Миливи, код Свилајнца, основана је нова соколска чета, која припада матичном друштву у Свилајнцу. На оснивачкој скупштини одржао је леп говор старешина матичног друштва, брат инж. Драшковић. Затим су чланови чете положили завет пред заставом и старешином. Изабрана је прва управа чете, којој је на челу брат Велимир Грубић.

*

У соколском друштву Фаркаждин одржан је од 5—15 о. м. Соколски **течај**, под водством жупског предњака, Стевана Букача и уз припомоћ начелника брата Жарка Станкова. Пролажене су слетске вежбе и друго соколско и одбранбено градиво. Поред тога приказано је и неколико просветних филмова. Течај је са успехом завршен, а похађало га је 16 (шеснаест), нараштајаца и 20 (двадесет) чланова. Соколско друштво ради под тешким околностима, а нарочито због помањкања соколског дома. Садашња управа друштва, припрема велику акцију за подизање дома.

*

Соколско друштво Грачаница, код Сарајева, приредило је забаву у корист доградње дома, коју су поред мноштва посетилаца посетили и командант армије, генерал Миљковић, банов изасланик В. Драмушић, старешина жупе, Д. В. Бесаровић и др., које је поздравио старешина друштва, брат Авдо Прохић. Дилетанти су одлично извели драму „За сунцем", од Бешевића, у којој су нарочито се истакли М. Милосављевић, В. Симеуновић и Љ. Јовановић. Свиђеле се и севдалинке, које је певала Азиза Вољевица.

*

Соколско друштво Јајце је на сједници просвјетног одбора, рјешавамо о програму рада у 1941 години, и основало следеће секције: Позоришну секцију, са Борчићем Антом и Горбачевски Лидијом на челу; Пјевачки хор са Илићем Миланом; тамбурашку секцију са Кучером Мирком; и шаховску секцију са Хаџиосмановићем Закеријом на челу. Очекује се да ће ове секције подигнути просвјетни рад овога друштва на завидан ниво.

Дим. Делић

*

Sokolsko društvo Duga Resa dalo je ovih dana tri vanredno uspele priredbe, koje su po uspehu prevazišle sva očekivanja. — **Maskirani ples** održan je u prepunim prostorijama sokolskog doma, vrlo ukusno dekorisanim. Uspeh je sve začudio, iako je taj taj dan priređena još jedna zabava u mjestu. — U nedelju, 23 februara, održana je **dječija reduta**, koja je trajala od 3 do 6 sati na veče, posle čega je nastavljeno sa zabavom za starije. Posjeta je i ovaj put bila neočekivana, a oduševljenje spontano. — U utorak, 25 februara, održano je po starom običaju, **pokladno veče**, sa zabavom, posećenije bolje od ikoje dosađanje slične priredbe, iako je bio radni dan. Primećeno je ' mnogo nesokola. Grupa članova izvela je prigodan program: Sneguljica, Vještica i sedam patuljaka itd. — U nedelju, 16 marta, sprema lutkarski otsjek komad **»Ivicu i Maricu«**, za koji vlada veliki interes.

F. K.

*

Sokolsko društvo u Kastvu ispratilo je do poslednjeg počinka brata **Ivana Dukića**, dugogodišnjeg društvenog barjaktara. Umro je usled jedne teške operacije, a bio je jedan od najboljih vežbača, živ primer uzor Sokola. Nad otvorenom rakom govorio je prosvetar, brat Kancijanić. Bratsku Župu zastupao je brat Carlavaris. Brat Dukić bio je dugogodišnji pretsednik zanatlijskog udruženja sreza kastavskoga i član mnogih nacionalnih i kulturnih društava. Na njegovu uspomenu darovali su u društvenu blagajnu 200.— dinara njegova braća Šimun i Andre. Neka mu je laka rodna gruda!

*

Sokolsko društvo Lukavac, župa Tuzla održalo je 22 februara, u Sokolskom domu, Veče trezvenosti, štednje i štampe. Prosvetar brat Omer Gluhić otvorio je veče i dao reč predavačima. O trezvenosti je govorio br. Karlo Lokvenc, o štednji br. Osman Tufegčić i o štampi br. Makso Dešić, koji su izneli u kratkim crtama značaj i vrednost svojih tema. Predavanja su naišla na razumevanja i nagrađena aplauzom. Posle predavanja nastavilo se sa igrankom, na kojoj je svirao jazz društvenog Omladinskog otseka.

Društvo ima Omladinski i Streljački otsek. Pretplaćeno je na veliki broj sokolskih listova, na Sokolsku prosvetu i Našu radost. Priređena je prošle godine zabava Omladinskog otseka, dve uspele smotre celokupnog članstva, dva gađanja Streljačkog otseka, sedam sela sa programom Omladinskog otseka, svečane sednice i akademija.

Makso Dešić

*

Sokolsko društvo Starigrad, na Hvaru, priredilo je 15 II **Sokolski ples**, koji je u moralnom i materijalnom pogledu uspio. Za sokolsku lutriju vladao je također veliki interes, te je darova bilo mnogo. Ples je potrajao uz veliko oduševljenje i manifestacije do ujutro.

*

Sokoska četa Mali Bajmok, kod Subotice, priredila je dobrotvornu priredbu u korist kuhinje Muške građanske škole, koju je otvorio načelnik, Ivan Orčić, a zatim je brat Cvijin recitirao »Tri Sokola« od Jeretova. Jedan mali brat i sestra izveli su monolog »Brat i sestra« od Udickog. Pozorišni otsek izveo je komad od Nušića: »Lopov«, a mladi naraštaj nastupio sa vežbom »Naprej« i članovi na karikama. Svi izvođači požnjeli su dobar uspeh, a sama priredba bila je u obliku akademije. Posle programa razvilo se narodno veselje. Čist prihod od 500 dinara predat je kao zimska pomoć Muškoj građanskoj školi za Đačku kuhinju. Četa je također dala 300 dinara kao pomoć kuhinji osnovne škole u Malom Bajmoku.

Četa priređuje 22 marta **godišnju akademiju** u Sokolskom domu na kojoj će pored domaćih učestvovati i **Sokolska četa Čavolj** sa tačkom: Vežbe sekirama te četa **Mali Beograd** sa Narodnim igrama. Karte se mogu dobiti u pretprodaji kod članova čete Mali Bajmok.

Bunjevac — Soko

*

Sokolska četa Ložišće, župa Split, priredila je 22 februara svečani ples, koji je uspio preko očekivanja, zaslugom mladih sestara koje su imale ukusa da ukrase dvoranu i da prikupe darove za lutriju. Na ples je došlo sve što jugoslovenski misli u mjestu, i u najboljem raspoloženju, uz pjevanje rodoljubivih pjesama okupilo se posle plesa na seoskom trgu odigravši narodno kolo. Za bogatu lutriju, više od 100 raznih predmeta darovali su braća i prijatelji.

*

Sokolsko društvo u Makarskoj održalo je tradicionalni ples 22 pr. mj. **Uspjeh je bio izvanredan** sa materijalne i moralne strane, osobito kad je istog dana bio i ples mjesne organizacije H. S. S. Sve što je jugoslovenski osjećalo toga dana našlo se u svom domu, gdje je uz pjevanje patriotskih pjesama i u bratskom veselju zadržalo se do zore.

*

Sokolsko društvo Crvenka opet je izgubilo jednog vrlog člana, br. **Marjana Podmenika**, učitelja, koji je, posle provedenih trinaest godina u Crvenki, po molbi premešten Banskoj upravi u Novom Sadu. Kao jedan od osnivača Sokolskog društva Crvenka br. Marjan je neprekidno bio aktivan, kao prosvetar, tajnik, pročelnik Nar. odbr. otseka itd. Ljubav za sokolstvo, jugoslovenstvo i slovenstvo, brat Marjan je uvek vidno manifestovao i doprineo mnogo jačanju sokolske ideje i sokolske solidarnosti. Žaleći njegov odlazak, sokoli Crvenke se u isto vreme i raduju, jer znaju da će na novom i širem području još bolje umeti i moći da iskoristi svoje sposobnosti i sokolske vrline.

*

Zauzimanjem i radom sestre **Roksande Janković**, učiteljice, otvorena je u **Gerovu**, ban. Hrvatska, **đačka kuhinja** u kojoj svaki dan dobiva topal obrok 70 siromašne dece. Ovo je treća godina, kako sestra Janković vodi kuhinju i prehranjuje male sirotane, na čemu su joj deca i njihovi roditelji zahvalni.

*

Sokolsko društvo Hvar priredilo je 23 februara veliki godišnji ples, koji u moralnom i materijalnom pogledu može da se uporedi sa najboljim minulim godinama. Pristupilo je skoro cjelokupno članstvo sa familijama, kao i veliki broj sokolskih prijatelja, tako da su bile pune sve dvorane sokolskog doma.

Obzirom na teške prilike, koje su u minuloj godini nekoliko puta urodile napadajima na sokole, ovaj uspjeh, bez i najmanjeg incidenta, daje nam vjere, da se duhovi trezne i počinju uviđati, da je ovo pitoma sredina Hektorovića i Lučića.

*

Na dan 25 februara **umro je** brat **Ilija Mraković** član **Sokolskog društva Srp. Moravice.** Veličanstveni sprovod obavljen je 27 II u kome je pored sokolstva učestvovalo celo građanstvo Srp. Moravica. Poštujući njegov dugogodišnji rad, Sokoli su **držali** počasnu stražu i položili venac sa jugoslovenskom trobojkom. Sa pokojnim bratom oprostio se u ime sokola dirljivim govorom brat **D. Manojlović** ocrtavši ukratko pokojnikov rad.

— Slava bratu Iliji!

D. M.

*

Odbranbeno - prednjački tečaj Sokolske župe Skoplje otpočeo je 10 I o. g. u Skoplju. Tečaj će trajati 14 dana, sa 106 časova rada. Slušaoca ima 27 iz cele Južne Srbije. Vođa tečaja je načelnik Župe, inž. brat Pajić M. Vojislav. Na tečaju predaje i Savezni prednjak, brat Rafael Ban, uz pomoć Župskog prednjaka, brata Ganče Patnogdžijevića.

*

Pozorišni otsek sokolskog društva u Kačaniku priredio je tri zabave i to: 14 januara u **Kačaniku**, 18 februara u **Đeneral Jankoviću** i 22 februara u **varošici Lipljanu**, na Kosovu, sa pozorišnim komadom »Podvala—tvrdičluk«. Materijalni i moralni uspeh je vrlo dobar, a prihodi su namenjeni za dogradnju sokolskog doma u Kačaniku. Sokolsko društvo je priredilo i vrlo uspelu i odlično posećenu zabavu 2 marta, na poklade.

Oko priređivanja zabava aktivno učestvuju svi članovi društva i pomažu pozorišni otsek u svakom pogledu.

V. Labudović

*

Предњачки течај Соколског друштва Јагодина, који је отпочео 16. фебруара, посећује 12 чланова и 3 чланице Друштва и 6 чланова чета Мајур, Виночара и Трнава. Часови се одржавају недељом и средом. Вођа течаја је начелник брат Б. Радовић, који је с предњачким збором и организовао течај, а техничку обуку изводе с њиме В. Плавшић, М. Стинић, У. Црниловић, и Г. Станојевић, референт за војну обуку; теориску наставу брића: М. Грујић Др. Ј. Аћимовић, и Л. Тонић. Течај ће се завршити испитима, 9 априла. Начелство је и до сада одржавало предњачке часове с бољим члановима-вежбачима.

*

У селу Трошељима, срез Босанска Градишка, основано је 23 фебруара Соколско повереништво. За повереника изабран је брат Антун Зелинка, поседник.

*

Соколско друштво Чента одржало је традиционалну покладску забаву. Приказан је „Светски рат" од Нушића. Морален и материјалан успех је задовољавајући.

Проблеми наших села

Иако се много говорило за последњих 20 година о проблемима наших села, било је и нешто иницијативе од установа и појединаца, ипак, поред свега тога, проблеми наших села ни близу нису решени, а сигурно ће проћи много времена док се они реше. Имао сам прилику да кроз ово неколико последњих година обиђем многа наша села, у свима нашим покрајинама. То сам исто имао прилику да учиним и пре десет-петнаест година, али на свом последњем путу нисам могао приметити никакве значајније промене од опште важности. Наше село стоји још врло слабо. Много му треба, да би изгледало и близу једном напредном селу. Иницијативе појединаца и разних установа у многим селима су пропале. Нешто се почело, негде се нешто радило, али се у многим случајевима одустало, и село је пошло путем којим је и пре ишло.

Наишао сам у једноме селу на људе који су свршили аналфабетске течајеве, пре десетак година а сад су опет неписмени, јер није било иницијативе да им се пружи могућност за даље усавршавање, а они сами празнике искоришћују само по кафанама, где се политизира, карта и пије. На другом месту ми је учитељ показао народну књижницу и читаоницу, где празне стоје. Нашао сам у списку издатих књига, да је свега једно једино лице за седам месеци у њој заведено. Узео човек књигу месеца марта а до августа је није вратио, а можда ни прочитао. Питао сам, да ли је нешто предузимано у том правцу, па сам дознао да је приликом оснивања књижнице било тридесет особа, многе корисне књиге су на поклон примљене, нешто је докупљено, али на скупштину ни сам претседник није могао доћи, јер је имао важнији посао. У једном селу видео сам где власт сама одређује бесплатне течајеве за пољопривреднике и где стручна лица (инжињер агрономије, лекар и ветеринар) држе предавања, па се скупило једва тридесетак људи, од којих једни читају новине, а други разговарају о другим стварима. Видео сам у једном селу зграду на којој стоји: „Земљорадничка задруга", а кад сам се заинтересовао, дознао сам да уопште не ради.

Видео сам много и много кућа, где у истом и једном одељењу куће, људи и животиње, једно скоро поред другог, спавају. Видео сам кућа где се у један или два кревета стрпају целе фамилије, њих по петоро; видео сам врло много кућа где се у опште не зна за кревет, већ се лежи по патосу, покривени поњавом. Видео сам много кућа где се годишње прода по неколико десетина пернате живине, а у кући се за храну породице, не закоље никад ни једно пиле, док се цела породица храни најпримитивнијом храном. Видео сам породица где се не зна какво је јаје, печено или кувано, а из куће се продаје сваког пазарног дана по неколико десетина јаја. Видео сам тешких болесника, па се породица никад не обраћа лекару, већ зове бабе гатаре и врачаре. Видео сам... многе и многе ствари, које заболе у дно срца; а човек појединац није у стању да их спречи. Нагласити се мора, да има по селима и напредних људи, за које многе корисне ствари врло лако приону, али ти су још увек врло ретки.

Често се говори да су наша села на северу напреднија и културнија од села на југу. Можда се та слика добије кад се село погледа летимично, са спољне стране, са ушореним кућама и правим улицама. Сваки онај који је дубље погледао у та села, може констатовати да ни та села много не изостају од јужних села. Јест, да су у већини људи на северу имућнији, али баш због тога код њих би требало да је много друкчије стање него на југу, где је врло много сиротиње. Признати се мора да је на северу много мање аналфабета, али у самој Дунавској бановини, по званичним подацима, тај се број креће на 26%. Сем тога, на северу је много мање задружне свести, а хигијена и социјалне потребе су један од крупних проблема нашега севера. У главном, проблеми су подједнаки на свима странама и треба их свуда исправљати и решавати. Није довољна само иницијатива, треба врло много и материјалних средстава да се што пре реше.

Познато ми је да су многа удружења, установе, држава, па и појединци по властитој иницијативи предузимали многе кораке да се ова зла искорене или да се бар ублаже. **Мислим, међутим, да би ту иницијативу имало потпуно на себе преузети соколство, јер је ретко које село, где нема соколске чете или друштва.** Сва друга удружења, установе, па и сама државна управа, требало би да соколству на овоме послу потпомогну, и морално и материјално. Не треба сметнути с ума, да у нашем народу има духа и разума, да је наш народ веома бистар и да ће брзо увидети стварне користи за своју срећу и благостање. Али не треба дозволити, да тај наш напаћени народ у овој иницијативи гледа сабираче гласова за посланичке мандате, већ само искрене пријатеље, који му желе истинско добро. Наравно, то може само **соколска организација** која нема политички карактер и која је далеко од политичких смицалица. Соколство ће у овом послу дати потребну иницијативу, али сви остали, па и сама државна и самоуправна власт, требало би да соколству пруже материјалне могућности за извођење овога посла.

Учитељи као једини стуб културе на селу, у заједници са свештенством, требали би да су полазна тачка у прогресу села. У програме за Учитељске школе и Богословије требало би унети посебан предмет „Култура села", у коме би се свестрано обрађивала соколска идеологија и сви остали проблеми, који задиру у наше село. Поред редовног теоретског обрађивања овога предмета, требало би кандидате изводити што чешће у села, где би и практично упознали сва питања, која теоретски прелазе. Наравно да би требало пре тога у свима местима отворити Народне школе, а у местима где зато нема услова, привремене школе или амбулантне школе, које се по Закону о Народним школама предвиђају.

Ово истичем као народни учитељ, а не као кабинетски човек, који можда село зна само из књига. Истичем то, јер као сеоски учитељ већ дуги низ година радим у селу и сеоске потребе необично познајем. Знам да се у овоме послу не беру ловорике, знам да се у њему наилази на многобројне препреке и сметње, било од стране појединаца, сеоских интерезција, било од сеоских букача или од народних предрасуда. Али знам и то, да је овај посао такве природе, да ће помоћи земљи и народу, а то треба да је најважнија ствар сваког искреног сокола, сваког честитог Југословена. Малодушни код оваквих трудбеника не сме бити. Мора се много и много трпети, преко многих непријатности прелазити, али нипошто стати. Тешко је само дотле, док се добар и сигуран фундамент не удари, а после тога посао ће ићи много боље и брже. За овакав посао требају људи који су у стању одрећи се својих личних удобности, који ће умети и знати на сваком месту и у свакој прилици искористити моменат за рад; а што је најважније, који ће умети изабрати сараднике на овоме послу. Требају интелигентни људи.

Алија М. Чорда
учитељ — старешина
Сок. друштва Чарнојевићево

Соколско друштво Бос. Крупа, одржало је 23 фебруара годишњу скупштину, на којој је изабрана нова управа на челу са братом Мр. Славком Флегаром, апотекаром.

Смрт брата Николе Драгичевића

У Панчеву је умро прошлог петка брат **Др. Никола Драгичевић**, дугогодишњи старешина тамошњег соколског друштва, лекар и бив. народни посланик, који је читав живот испунио радом за народне и соколске идеале, због чега је за време свет-

ског рата био интрениран у Араду.

Соколско друштво Панчево изабрало је године 1914 брата Др. Драгичевића за старешину, на ком је положају остао све до пре годину дана, када је теже оболео, па је изабран због великих заслуга за доживотног почасног старешину. Поред соколског рада, брат Драгичевић је много радио и на осталим пољима, па је међу иним основао Стрељачку дружину и био јој претседником. За народног посланика биран је 1925 године.

О националном и соколском раду брата Драгичевића могле би се писати читаве стране. Још за време балканског рата лечио је свесрдно у Београду косовске осветнике, а 1918 је био члан Велике народне скупштине у Новом Саду.

Ниједна соколска акција није без његовог учешћа. Под његовим старешинством, друштво добија заставу, оснива многе отсеке (стрељачки и др.), оснивају се друштва у Црепаји, Дебељачи и чете у Сефкерину, Банатском Новом Селу, Старчеву, Брестовцу, Омољици и Мраморку, које и данас активно раде, — а панчевачки Соко постаје центар целокупног националног и културног рада у вароши.

На сахрани је Соколску жупу Београд заступао брат Душан Јовановић, који је одржао опроштајни говор и бр. Радаковић,а Соко Београд—Матуцу, брат Милан Главинић. Поред бројних говорника, опростио се са мртвим старешином, у име панчевачких сокола, Др. Борислав Патић.

Вас. Ђ. Лукачев

Село моје

Село моје, племенито и драго,
Из Тебе је свако добро поникло,
И са Твоје њиве узабрано свако благо!

Ти си било одувек гнездо витезова,
Осветника, песника и народних мученика,
Генија и божански надахнутих умова.

Ти си дало све што данас имамо,
Из Твојих њедара здраво и одабрано,
И од Тебе бољег извора немамо!

У Теби су створени сви завети
За слободу златну, а против ропства,
И вековима чувани праотаца аманети, —

Који су уткани у душе, крв и вене,
Да се преносе са покољења на покољење,
Докле буде земље Твоје и снаге њене!

Хоргош **Братислав Буљубашић**

Предњачки течај Соколске жупе Скопље

Начелништво Соколске жупе Скопље приредило је у дому Сокола I први друштвени предњачки течај, кога су водили жупски начелници и начелница, брат инж. Пајић и с. Ј. Пајићева. На течају је узело учешћа 27 браће и 14 сестара, од којих 15 ученика и 11 ученица Скопске учитељске школе, којима је предавало 13 предавача из 18 разних предмета. Течај је завршен свечано, у присуству старешине жупе, брата Бранновачког Ивана. Пошто су течајцима подељене дипломе, приређена је закуска и забава.

Sokolstvo u štampi

»**Bratstvo**«, glasnik Sokolske župe Osijek, objavljuje u broju od 15 februara, članak, pod naslovom »Naša vojska i sokolstvo«, koji se završava ovim rečima:

„Kada bi sutra nasrnuo ma koji neprijatelj na ovako duhovno spremnu vojsku, ona će odgovoriti jednako kao i ceo narod, svom svojom snagom, bez obzira na ishod borbe, na žrtve i na posledice koje bi mogle da nastanu. U tom slučaju naši sokolski redovi, kao pripadnici naše oboružane narodne snage, ispuniće svoj zadatak u redovnom vojnom pozivu i u pozadinskoj službi, sa jednakom svešću o potrebama i zadacima koji se od njih iziskuju. Nije to davno bilo, kada se u porobljenim delovima naše današnje države sokolstvo smatralo narodnom vojskom. Danas je ono rešeno te svoje dužnosti, jer je ustrojena naša snažna vojna sila, ali sokolska tradicija ostala je sveža i zato sokolstvo sačinjava najistaknutiju stražu naše slobode i naše otadžbine".

Godišnje skupštine sokolskih jedinica

Godišnju skupštinu Sokolskog društva Karlovac pred punom dvoranom članstva je otvorio starešina, brat Dr. Josip **Variola**, te iznio uspjehe i poteškoće i konstatovao da je rad bio plodan, a broj članstva se povećao. Svi izveštaji primljeni su jednoglasno. Mnogo priredaba, utakmica i izleta dokazuju da društvo razvija sve veću aktivnost usprkos svih smetnja i prijetnja. Naročita je pažnja posvećena narodno-odbranbenom radu, za koji je društvo primilo mnogo priznanja i iz redova ostalog građanstva. Starešina župe, brat prof. Marko Sablić, održao je borben i poletan govor, često prekidan ovacijama Kralju, našoj hrabroj vojsci i jedinstvu. Nova uprava, izabrana za 1941 godinu, izgleda ovako: starešina Dr. Josip Variola, zamjenik prof. Mirko Ercegović, tajnik kap. Dušan Kovačević, načenik Branko Blašković, zamenici Ante Tešija, Pajić Dragić, načelnica Milka Blašković, zamenica Ranka Novaković, prosvetar Branko Fröhlich, blagajnik Boško Dozet, te odbor: Jelka Vragolić, Josip Kopriva, J. Generalović, Andrija Mesaroš, Žarko Vorkapić, Ivan S. Vuksanović, Mirko Kozina, Veljko Vrlinić i drugi stari i iskusni borci koji će uz pomoć mladih snaga prednjačkog zbora i prosvjetnog odbora voditi i dalje karlovačko društvo putem svijetlih tradicija.

B. F.

*

Sokolsko društvo Sisak održalo je godišnju skupštinu 16 februara u novom Domu. Skupštinu je otvorio zamenik starešine brat Oskar Vukić. U osobi prisutnog brata župskog starešine Dr. Otona Gavrančića pozdravljena je i bratska sokolska župa Zagreb. Skupštini je prisustvovalo oko 120 članova i članica. Izšvetajt funkcionera primljeni su aklamacijom. Izabrana je ponovo stara uprava sa malim izmenama. Na čelu društva ostao je i dalje brat Dr. Mate Hraste. Na završetku skupštine osvrnuo se brat Dr. Gavrančić na smernice sokolskoga rada i na značenje toga rada za dobro našeg naroda u celoj Jugoslaviji, a osobito u banovini Hrvatskoj pa je skupština završena oduševljenim pevanjem pesme „Oj Sloveni".

*

Sokolsko društvo Bos. Petrovac održalo je godišnju skupštinu 16 februara. Skupštinu je otvorio starešina Gojko Rakić naglasivši da je društvo postojalo još 1910 god. kao Srpski So. ko. Nakon podnetih izveštaja izabrana je stara Uprava sa malim izmenama. Za starešinu je izabran brat Rakić Gojko, potstarešinu Čajkanović Rajko, tajnik sestra Novaković Vera, načelnik Kulenović Salih, načelnica sestra Kukolj Nada, prosvetar Ante Modrušan, blagajnik Drag. Đorđević statističar, Arnautović Brat starešina je zahvalio na poverenju i istakao gradnju sok. doma kao jedan od najglavnijih zadataka Petrove petoljetke. Mehmed i gospodar Uroš Marić.

*

Sokolsko društvo Oštrelj, održalo je 15-og ov. mj. godišnju skupštinu. Tom prilikom odana je pošta bratu Francu Klemencu koji je nedavno preminuo, a bio je više godina član uprave društva i marljiv sokolski radnik. Za starešinu je ponovo izabran brat Jovan Meseldžić čijim je zauzimanjem društvo izdašno potpomognuto od ovdašnjeg preduzeća „Šipad". Rad u prošloj godini bio je u nekoliko ometen neredovnim prilikama današnjice.

*

Na skupštini Sokolskog društva Bjelovar iz podnesenih izveštaja videla se naročita aktivnost u svim pravcima sokolskog delovanja. Članstvo pokazuje mnogo volje i požrtvovanja pa se toj okolnosti ima pripisati i vrlo velik uspeh i u moralnom i materijalnom pogledu svih priredaba. Društvo je uz pripomoć Saveza te župe nadogradilo sokolski dom, u kojem danas imadu prostorije ne samo uprava sokolske župe i sokolsko društvo, već i sve druge nacionalne i humane organizacije, koje stoje na istim principima. Izabrana je nova uprava na čelu sa dosadanjim agilnim starešinom, bratom Romanićem Dimitrijem, načelnikom Cvijanovićem Svetozarom i prosvetarom Ketig Emilom. U ime župe Bjelovar starešina, brat Vukobratović Dr. Mihajlo, odao je priznanje upravi i članovima društva na požrtvovnom radu u minuloj godini.

*

Sokolsko društvo Daruvar održalo je 2 februara godišnju skupštinu. Društvo se moralo boriti sa znatnim poteškoćama, gde su mu oduzete prostorije, gde se dosada vežbalo. Općinska uprava je u vezi s poznatom Uredbom, donešenom na teritoriji banovine Hrvatske, oduzela društvu zemljište, koje je upisano na ime i vlasništvo društva u zemljišnim knjigama, tako da je društvo ostalo bez gradilišta u vrednosti od 150.000 dinara, na kojem je nameravalo izgraditi dom tokom ove godine. Fond za gradnju doma iznosi preko 100 hiljada dinara, pa društvo namerava u zajednici sa drugim nacionalnim društvima izgraditi zajednički dom. Na skupštini su naročito zapaženi izveštaji tajnika, načelnika i gospodara iz kojih provejava vedar sokolski optimizam. Izabrana je nova uprava, na čelu sa dosadanjm starešnom bratom Dr. Jovanom Pejovićem, koj već duži nz godina vodi društvo. Od strane uprave Župe prisustvovao je skupštini starešina župe brat Dr. Mihajlo Vukobratović, koji je prikazao prilike pod kojima sokolstvo deluje i smernice dalnjega rada na teritoriju sokolske župe Bjelovar.

*

Годишњу скупштину соколског друштва Велико Градиште отворио је старешина, брат Брана Марковић, судија, истакавши да је основни задатак соколства: подизати телесну и душевну снагу народа.

У оквиру Петрове Петолетнице, сграђено је модерно летње вежбалиште, прибављена у великој мери материјална средства за подизање дома, у овој години. У овој години организоваће се покретни народни универзитет, те ће се у околним селима држати предавања из области просвете, економије и социологије Основаће се чете у селима где за то има повољних услова, а у свима осталим селима братства и повереништва, чије ће се оснивање извести са успехом, јер је у друштво уписано око 40 сеоских учитеља.

На крају је акламацијом изабрана нова управа, којој је и даље остао на челу брат Брана Марковић, а у коју су ушли браћа: Вељa Ивковић, Жика Динић, Љубиша Костић, старешина суда, Воја Младеновић, директор гимназије, Бора Радовановић, испитани судија, Атанасије Илић, свештеник, Воја Поповић, инжењер, Мирко Стефановић, индустријалац, Стратимир Арсић, учитељ и други.

*

Соколска чета у Кренти, друштво Књажевац, одржала је ванредну скупштину на којој је за тајника и просветара изабран бр. Милорад Гавриловић, учитељ који је чету и основао 1931 године. Брат Гавриловић одржао је предавање: „Соколство и алкохолизам, које су сви чланови и велики број пријатеља соколства с пажњом пратили, па је затим образован Трезвењачки отсек и за референта изабрана Јелена Николајевић.

*

Соколска чета Побужје одржала је четврту годишњу скупштину, којој су присуствовали поред чланова и виђенији мештани и саслушали поздравни говор и предавање: „Нега и чување тела у вези са соколством", те извештаје о раду у минулој години.

Скупштина је извештаје са одобрењем примила и дала поново поверење старој управи, на челу са сестром Милевом Поповић, која се свесрдно залаже за напредак чете. Поред постојећих отсека основан је још: Пчеларски, са братом Поповићем Недељком на челу; стрељачки са братом Александром Илићем на челу и отсек за чување Народне ношње и просвећивање сеоских жена, са сестром Милевом Поповић учитељицом на челу. У оквиру С. П. П. биће подигнута спомен-плоча Витешком Краљу. Чета ће набавити и пољопривредне справе.

*

Sokolsko društvo u Otočcu održalo je 16. februara godišnju skupštinu, koju je otvorio starješina Proko Sekiz. Izvještaji primljeni su aklamacijom. Društveni rad je bio zadovoljavajući obzirom na prilike. Društvo ima dom, koji još nije dovršen, pa je preglo svim silama za dovršenje. Data je razrešnica staroj i izabrana nova uprava, u koju su ušli: Starješina Vladimir Karleuša, zamjenik Milan Brakus, tajnik Bude A. Ružić, blagajnik Petar Branković, načelnik Ivica Krešić, načelnica s. Bosa Grković, prosvjetar Stevan Boca, gospodar br. Dane Ćuić, a u nadzorni odbor br. Mile Hinić, br. Dane Mileusnić i dr.

*

Glavnoj godišnjoj skupštini Sokolskog društva Milna prisustvovao je delegat župe brat ing. Kodl i velik broj članova i prijatelja, koje je pozdravio starešina Dr. Ante B Mandinić i sjetio se petorice umrlih članova. Rad društva bio je obilan i plodan. Održano je šest članskih sastanaka i izvanredna glavna skupština, pet ovećih priredaba a osim toga oko 40 zabava i priredbi. **Diletantska sekcija** dala je slijedeće komade: Gospođa Ministarka, Prokleti hotel, U vlastitoj zamci, Pošo po vragu. — Knjižnica broji 480 knjiga, čitaonica prima 5 sokolskih i 6 drugih novina. Tehnički rad obzirom na izvanredne prilike, može zadovoljiti. — Vježbalo se sa svim kategorjama. Stanje blagajne je uravnoteženo. Društvena glazba je također ispunila zadaću tokom godine.

Naročito treba istaći rad sekcije za gradnju društvenog doma. Počelo se sa gradnjom a jedan deo najpotrebniji, već je pod krovom! Vrednost zgrade i terena te ljetnog vježbališta cijeni se na blizu 200.000.— dinara! Sve je to učinjeno vlastitim sredstvima i bez ičije pripomoći jedino je br. Župa dala pripomoć u vidu bezkamatnog zajma u iznosu od Din 10.000.—. Dom će nositi ime Kralja Petra II, a zavetovan je u SPP. Zatim je uz manje promjene izabrana dosadanja uprava, na čelu sa starešinom Dr. Antom B. Mandinićem, pa je skupština završena uz pjevanje »Oj Sloveni...«

*

Godišnjoj skupštini Sokolske čete Gomirje, župa Karlovac, prisustvovao je uz brojno članstvo i delegat župe, brat Branko Blašković, načelnik. Rad u minuloj godini bio je krunisan dovršenjem doma. Izabrana je nova uprava, na čelu sa bratom Vladom Mrvošem, u kojoj su i braća: M. Mamula, S. Mrvoš, M. Mrvoš, M. Stipanović, N. Vujnović, N. Mamula, P. Vojnović, M. Narandžić Rad. Vucelić, S. Mrvoš, S. Vujnović, T. Kosanović, M. Trbović, D. Sužnjević, N. Mamula i dr.

*

Sokolsko društvo Hvar održalo je 16. II. godišnju skupštinu, na kojoj je prisustvovalo 105 članova i članica, a koju je otvorio brat Benito Kasandrić, pozdravivši delegate Župe, braću Dr. Barbijera i Ing. Perkovića. Pomenuo je i teške prilike pod kojim se u minuloj godini radilo napose u Hvaru, gde je bilo nekoliko teških napadaja na sokolstvo. Današnji rekordan posjet je najbolji odgovor odlučnosti da se nastavi radom. Zatim su podnijeli izvještaje tajnik Kovačević Zorko i načelnik Drago Štambuk, te blagajnik. Društvo je ispunilo zavjetnicu za »Petrovu Petoljetku" kupivši u centrumu grada veliku kuću sa vrtom, te sumom od 250.000 din. preuredilo ju za sokolske potrebe. Izabrana je nova uprava, na čelu sa Benitom Kasandrićem, zam. Ante Novakom - Hahan, tajnik - blagajnik Zorko Kovačević, načelnik Ivo Vučetić, prosvetar Drago Makiedo, knjižničar Niko Kovačević i dr. Nakon govora brata Dr. Barbarijera skupština je zaključena.

*

Соколско друштво у Качанику одржало је 2 фебруара годишњу скупштину, уз врло велико учешће чланова. Извештаји су примљени једногласно, пошто је константован успешан рад у прошлој години, друштво је подигло дом и ставило под кров.

Скупштина је одала признање и захвалност старој управи. Изабран је за старешину брат Владимир Анжловар инжењер за тајника Лабудовић Вучић, учитељ, а за просветара Анђеловић Боривоје, свештеник.

Скупштини је присуствовао делегат соколске жупе — Скопље, брат Владимир Покорни-Салабов, жупски просветар, који је одржао врло леп говор.

*

Pišu nam iz Žlna: U izveštaju sa skupštine naše sokolske čete, donetom u prošlom broju, slučajnom greškom je štampano, da je starešina čete, od osnivanja do danas bio brat Svetislav Jocić, a treba da stoji: »**Brat Jocić bio je starešinom čete u 1940 g. a vežbačem od osnivanja čete**«, što molimo da se ispravi.

*

Sokolsko društvo Čajetina, župa Užice, održalo je 23 februara godišnju skupštinu, na kojoj je, pored mnogih korisnih zaključaka, izabrata i nova uprava, sa bratom Gavovićem na čelu. Od strne župe prisustvovali su skupštini načelnik, brat Josip Jehlička i načelnica, sestra Aleksandra Nešović.

*

Соколска чета Повелич одржала је годишњу скупштину 9 фебруара, на којој је изабрана нова управа на челу са братом Пејом Кљајчином, земљ.

П. А.

*

Skupština Sokolskog društva Osijek dolnji grad održana je 23 februara u društvenom domu na Jelačićevom trgu. Starešina, brat Milutin Dimitrijević je podvukao uspeh i požrtvovani rad uprave i celokupnog članstva, koji su se držali sokolski u najtežim danima, s uverenjem da će sokolstvo pobediti. Nakon pročitanih izveštaja, koje su mnogobrojni prisutni s interesovanjem saslušali, izabrana je, uz male izmene, stara uprava sa bratom Milutinom Dimitrijevićem kao starešinom. Skupština je završena pjesmom: »Oj Sloveni!...«

*

Sokolsko društvo Starigrad, na Hvaru, održalo je 23 februara glavnu godišnju skupštinu. Prisustvovali su braća Jukić Vinko i Svulić Vinko kao delegati sokolske župe. Skupština je bila dobro posjećena, tako da je dvorana bila puna. Rad društva u minuloj godini bio je vrlo dobar u svakom pogledu. Izabrana je stara uprava, sa starešinom Dr. Baldom Politeom, uz manje izmjene. Primljen je vrlo obilan plan rada za ovu godinu, pa je skupština završena uz pjesmu »Oj Sloveni«.

*

Sokolska četa u Ljutovu (kraj Subotice) održala je godišnju skupštinu u prisustvu delegata Sokolskog društva — Matice, brata Laze Tešića, starešine. Rad čete u prošloj godini bio je plodan i pored mnogih lokalnih nezgoda. Četa je osnovana 1934 godine i sada ima 72 pripadnika. U toku prošle godine pored proslava priređeno je 20 raznih zabava sa pozorišnim komadima. Pokrenuto je pitanje zidanja sokolskog doma. Izabrana je nova uprava, na čelu sa dugogodišnjim starešinom br. Nenadom Matićem. U upravi su: br. Laza Krmpotić, Boris Smirnov, Sredoje Matić, Rastislav Smrinov i Branovački Branko. Na kraju priređena je svečana zabava, na kojoj je svirao sokolski tamburaški zbor.

ČITAJUĆI NOVINE...

U prošlom broju smo zabeležili, kako novi katolički dnevnik u Zagrebu, „Hrvatski glas", oglašava DR. MILANA ŠUFLAJA za „najvećeg hrvatskog rodoljuba" i „oca hrvatskog nacionalizma". Međutim splitski „Narodni list", koji izlazi u Banovini Hrvatskoj, tvrdi u poslednjem broju o Dr. Šuflaju ovo:

„1) Da se je Šufflaj do oslobođenja osjećao Mađarom; 2) da je u najteži[illegible]nima prije rata radio proti[illegible]teresa hrvatskog naroda, [illegible]lužbi mađarske hegemoni[illegible] politike; 3) da je poslije [illegible] radio u službi naših neprijatelja van granice, u cilju da ocjepi Hrvatsku od Jugoslavije.

Ima li netko, da nas za ovo zove na odgovornost, pak da mu na nadležnom mjestu pružimo dokumente: tko je bio g. Sufflay i kakav je to bio »idealan borac i rodoljub« hrvatskog naroda?"

Kao što se vidi, ne radi se tu o „sitnicama", već o vrlo krupnim stvarima i teškim optužbama! Ako je poč. Šuflaj „otac hrvatskog nacionalizma", onda ljudi koji to tvrde, zajedno sa legitimnim pretstavnicima hrvatske javnosti, treba zaista da pozovu na odgovornost „Narodni list", i da obezkrepe dokaze koje on, sa toliko smelosti, obećava izneti. To u toliko pre, što se taj spor ne bi vodio pred nekim beogradskim sudom, već pred čistim hrvatskim sudovima Banovine Hrvatske, pa se nebi moglo kazati da se urednici „Narodnoga lista" bilo iza čega skrivaju. A ne učine li to, onda je taj njihov „nacionalizam", na čijeg „oca" se bacaju tako teške optužbe, gori čak i od nacionalizma — Dr. Jozefa Franka!...

*

„Hrvatski branik", iz Vinkovaca, je objavio jedan govor g. Dr. Čajkovca, narodnog poslanika HSS, koji se neobično žestoko oborio na t.zv. „hrvatske nacionaliste", ili frankovce. G. Dr. Čajkovac je u tom govoru kazao:

»Sluge laži, nacionalisti bez pojma, političari bez programa ili sa takovim infamnim programom, da ga ne smiju nikome reći. Pojam slobode pobrkali su sa pojmom skrbništva. Bijednici su to! Junaštvo im iz nosa curi. Njima raspolažu u tolikoj mjeri kao njihov, po milosti Božjoj, Poglavnik.«

Boga mi, i suviše žestoko! Pogotovo kad se zna, da će, iza tih žestokih reči, — premeštanja i ostale šikanacije biti rezervisane i opet samo za jugoslovenske Sokole...

*

Javljajući o uapšenim teroristima u Banovini Hrvatskoj (o čemu je zagrebačka policija izdala dva saopštenja), jedan splitski list doznaje, da se „između uapšenih nalaze dobrim delom oni, koje su i prošle vlade morale da zatvaraju, zbog istih zločina".

Nije li to najbolji dokaz, da među tobožnjim „političkim mučenicima za Hrvatsku", koji, na osnovu tog „mučeništva" traže da se uvuku na važne položaje, ima velik broj takvih, koji su radili za svačiji račun, samo ne za hrvatski, — tako da ih i najlegitimniji pretstavnici hrvatstva, moraju danas ponovo da prave — „mučenicima"...

Спомен-књига јуначке славе на Мојковцу

Како смо већ писали, у прошлом броју, Савез Сокола К. Ј., са Одбором за прославу мојковачке битке, издали су свечану споменицу чувене битке на Мојковцу, као спомен-књигу славе и херојства јуначких Црногораца, под насловом „Деведесет три дана борбе, од Дрине до Мојковца", која се наручује код Савеза Сокола, Београд, поштански претинац 342, уз цену од 20 динара.

Књига је врло укусно опремљена, са уметнички израђеном насловном страном, богато илустрована снимцима команданата и разних места из битке, као и сликама са прославе 25-годишњице на Мојковцу. Поред прогласа одбора за прославу, Савеза Сокола и др., написали су одличне чланке и студије: армијски генерал, г. Милан Недић, генерал М. Варјачић, пуковник Љ. Полексић и др. Штампан је и опширан приказ мојковачке прославе са говорима претставника Савеза Сокола и разних националних установа, као и приређивача.

Опширан приказ ове Спомен-књиге донећемо у следећем броју, а сада поново скрећемо пажњу нашим јединицама и браћи да се са поруџбинама пожуре, јер је интерес за ово историјско дело врло велик. Не би смело бити ни једне соколске књижнице и ни једног Сокола и Југословена без Мојковачке споменице, чији садржај има историјску вредност, тим више што је цена књизи самих 20 динара, иако обасиже преко 100 страна великог октава.

IZ UPRAVE LISTA

Ponovo molimo pretplatnike sokolskih listova, da kod promene adresa uvek **označe i staru adresu,** jer naša administracija ne vodi specijalne adrese po imenu pretplatnika, već po mestima. Zbog toga smo adrese numerisali, pa je poželjno da se navede, po mogućnosti, i broj adrese.

Сахрана брата др. Пере Илића

Прошлог петка сахрањен је у Београду, уз све војничке и грађанске почасти, наш заслужни брат, **Др. Пера Илић,** резервни санитетски потпуковник и познати соколски радник на пољу трезвености. На сахрани је нарочито запажена повећа група сељака са Космаја, међу којима је био особито омиљен због заузимања да се на Космају подигне споменик погинулим ратницима. Нарочито је био велики број Сокола. Посебне делегације заступале су Савез Сокола, Соколску жупу Београд и Соколско друштво Београд X на Вождовцу, чији је био Др. Илић члан и један од оснивача. Бројни говорници величали су дело брата Пере Илића, а у име Сокола опростио се са драгим покојником брат **Милић Мајсторовић,** просветар Соколског друштва Београд X, износећи соколски рад пок. Илића. Нарочито је истакао његова спиритуална схватања о духовности човековој, сматрајући да физичка снага претставља само инструменте веће вредности, снаге духа. При томе износио је увек идеје слободе и слободарства, тражећи поред телесне дисциплине и духовну концентрацију. Као соко и лекар био је религиозан човек, који је синовљом љубављу волео наш сељачки народ.

PRILIKE U SOK. DRUŠTVU U MAKARSKOJ

Pišu nam iz Makarske: Zaslugom sestre M. C., koja je iz Dubrovnika premeštena u Makarsku, Sokolsko društvo u Makarskoj dalo je u kratko vrijeme dvije veoma uspjele akademije, kakovih se u par zadnjih godina nije davalo. Akademja od 16 februara ostat će nam u naročitoj uspomeni, jer je posle nje sestra M. C., zbog rada u sokolani, opet premještena u Dusine, zabitno selo kod Vrgorca. Sa sestrom Milkom gubi Sokolsko društvo u Makarskoj mnogo, naročito naraštaj i djeca. Sestra Milka stekla je simpatije od cjelokupnog građanstva, ali nekome nije mirisao Sokolski rad njen i morala je da bude žrtva. Vjerujemo da će sestra Milka i na novom tlu raditi u istom duhu, a Sokoli i sokolice u Makarskoj sjećati će se uvijek sestre Milke.

TREĆI AUTOMOBILSKI KURS SOKOLSKOG DRUŠTVA BEOGRAD-MATICA

Прошлог петка почео је трећи аутомобилски течај **Соколског друштва Београд-Матица,** у дому Матице, кога води мајор, брат **Раде Косовић,** а на коме учествују преко 40 учесника, већином кандидата, који нису могли бити примљени у други течај. Како је већ јављено, Сокo Београд—Матица организовао је до сада већ два шоферска курса, која су свршили преко 60 течајаца. Интерес за ове курсеве је врло велик, тако да сви кандидати не могу бити ни примљени одједном. Курсеви се одржавају у оквиру соколског народно-одбрамбеног рада, а течајци на завршетку полажу испит и за војног шофера. Обука траје два месеца, први теоријска, а други практична.

Смрт бр. Мајсторовића

Пишу нам из Брчког: Преминуо је један од пионира соколства у Брчком и околини, брат **Данило Мајсторовић,** велики националиста и родољуб, који је

са друговима обновио замрло друштво Српског сокола 1909 год., у Брчком. Ово је друштво било главни носилац ослободилачке мисли у овоим крајевима па су његови чланови, а нарочито вође, често прогањани. Бр. Данило је као старјешина водио Соко у Брчком 1911 и 1912 год. а затим био старјешина Југословенског сокола двије године.

Нека му је хвала и слава!

PRIPRAVNIČKI TEČAJ SOKOLSKE ŽUPE ZAGREB U VRGINMOSTU

Načelništvo sokolske župe Zagreb održalo je pod vodstvom župskog prednjaka, od 16 do 25 februara, župski pripravnički tečaj u Sokolskom domu u Vrginmostu.

Odziv tečajaca je bio velik, tako da je tečaj završilo 26 braće iz 10 jedinica i to: Bović (6), Crevarska Stana (5), Čovac (1), Glina (3), Kirin (2), Luščani-Pecki (1), Pješčanica (2), Slavsko Polje (1), Vrginmost (3) i Zagreb (2). Tečaj je bio na internatskoj bazi, a rad u tečaju je trajao 9 sati dnevno. Nastavnici su bili: braća Dr. Stanko Tončić, Đuro Vrga, Ilija Radošević i Franjo Birtić.

Tečajci su pokazali tokom tečaja, kao i na završnom pregledom ispitu, puno volje, marljivosti i ozbiljnosti u radu, a disciplina je bila na potpunoj visini.

Na svečanoj večeri, na završetku tečaja prisustvovala je uprava domaćinskog društva Vrginmost sa bratom Dušanom Dejanovićem na čelu, koji je sa toplim rečima uputio tečajce na rad po svojim jedinicama, napomenuvši važnost ove godine za domovinu i sokolstvo.

Načelništvo župe

ČLANOVIMA CENTRALNE ZADRUGE ZA LEKOVITO BIJE

Задруга преузима сваку количину: **ИМЕЛЕ (Херма Висцум алби),** те Вам препоручује да сакупите и осушите што веће количине те биљке.

Имела је биљка наметница (паразит) која расте на другом дрвету, најчешће као зимзелени грмић (на јабуци, крушки, врби, тополи итд.). Има жуто-зелене листиће и гранчице. **Беру се младе гранчице са лишћем** зими и с раног пролећа, који се затим осуше на сувом зрачном месту, по таванима и пакују у вреће.

Аконтација за суву имелу износи Дин. 5 — 6 по кг. према квалитету.

Iz C. O. S.

Brat F. Mašek, poznat i kod nas, kao sokolski prvak u Pragu, odličan organizator, govornik, pisac i vaspitač naraštaja navršio je 70 godina svoga plodnoga života. Bio je starešina Sokola Visočani, starešina župe Srednjočeške, a posle Barakove. Punih 40 godina bio je član pretsedništva Č. O. S., posle tajnik, a 25 godina kao zamenik starešine Č. O. S. Više godina uređivao je i ilustrovani sokolski list **»Jas«.** Sada je počasni član pretsedništva Č. O. S., aktivni član Uprave Č. O. S. i počasni starešina župe Barakove. Svuda svestrano sarađuje kao redak primer sokolske istrajnosti.

Svi listovi doneli su lepe članke povodom značajnog jubileja 70 godišnjice najbolje sokolske revije **»Sokol«** kojoj je **prvi urednik, sopstvenik i izdavač** bio sam tvorac sokolstva, **Dr. M. Tyrš.** Od 1884 god. sopstvenik i izdavač ove revije je društvo »Sokol Praški«. Prvi broj »Sokola« izašao je 1-I-1871 u 800 primeraka sa Tyrševim znamenitim spisom: »Naš zadatak, smer i cilj«. Ostali urednici bile su najuglednije sokolske ličnosti, i to I. Styblo, Dr. I. Šajner, Dr. I. Urban, sadašnji starešina Praškog Sokola. Sadašnji urednik je br. **A. Benda,** profesor, zamenik načelnika i član pretsedništva Č. O. S. Revija »Sokol« donosi i pregled o radu sokolstva iz drugih zemalja, naročito Jugoslavije.

Č. O. S. objavilo je kalendar rada i priredbi preko 1940 god. sa tačnim određenjem meseca i datuma. Tako će se održati 16 sednica svih radnih tela Č. O. S. t. j. uprave Č. O. S., župskih načelnika, prosvetara, lekara itd. Raznovrsnih škola prednjačkih i prosvetnih, vodnika naraštaja, dece, za igre itd. biće 32. Tečaja van Tyrševog doma biće 19 za smučanje, proste grane, utakmice, taborenje, izlete i slično. Prednjačkih ispta biće 7 i za sudije opšteg takmičenja i u dopunskim granama 5. Načelništvo žena imaće još i tri puta ispitivanje telesne sposobnosti svojih vežbačica članica, naraštajki i dece. Utakmica svih kategorija biće svega 23, od kojih opšta, prvenstvo, sprave, letnje i zimske grane.

M. Vjć.

Načelnica

Između zemlje i neba
Oblaci crni putuju.
Siguran zaklon nam treba,
Gde ćemo čekat' oluju.

Građu od kosti i mesa,
Sa vrelom krvlju protkanu,
Za zaklon, koji potresa
Jak grom u noći i danu,

Daju nam mati stvorene,
U svakom pravcu, potpuno,
Čije su ruke k'o stene,

I zdrave kose, k'o runo,
Večito jemstvo najbolje,
Čelično da je postolje...

St. O. Stanković

DOGAĐAJI U SVETU

Najvažniji događaj prošle nedelje jest **pristupanje Bugarske trojnom paktu Berlin—Rim—Tokijo, i ulazak nemačkih četa u Bugarsku.** Pretsednik bugarske vlade Fijlov je u Beču potpisao pristup trojnom paktu, a zatim su nemačke čete, sa pristankom bugarske vlade, ušle u Bugarsku. Prema različitim vestima, nemačke trupe su stigle već u blizinu grčke granice, a prema drugim vestima i u blizinu turske granice. Sa nemačke strane se izjavljuje, da ulazak nemačkih trupa u Bugarsku ima za cilj, da učvrsti mir na Balkanu i da spreči da Balkan postane poprište za britanske ratne manevre. I sa nemačke i sa bugarske strane se tvrdi, da se ovim događajima ne menja stav Bugarske prema njenim susedima, te da oni neće imati uticaja na ugovore što ih Bugarska ima sa susednim državama.

*

Istovremeno sa ovim događajima boravio je **u Ankari i Atini britanski ministar spoljnih poslova g. Eden,** zajedno sa šefom generalnog štaba, **g. Dillom.** O rezultatima razgovora u Ankari nije dato nikakvo zvanično saopštenje, ali se tvrdi da je bilo govora o prolasku engleskih brodova kroz Dardanele. Turski listovi ističu i dalje vernost savezu sa Engleskom i odlučnost u odbrani. U Atini je g. Eden bio takođe vrlo srdačno primljen, ali ni o tim razgovorima nije ništa zvanično saopšteno. Govori se, da Engleska nastoji skloniti Grčku na potpun vojnički savez između dve zemlje. Grčki listovi demantuju vesti o nekoj presiji za sklapanje mira sa Italijom i pišu, da će se Grčka boriti do kraja.

Odnosi između Nemačke i Grčke još uvek su normalni ma da se sa nemačke strane kritikuje Grčka, što »služi britanskim interesima«. Dok italijanski listovi pišu o iskrcavanju engleskih trupa u Grčkoj, iz grčkog izvora se to najodlučnije demantuje Ni odnosi između Bugarske i Grčke nisu do sada pretrpeli nikakve promene, ali se upozorava na to, da Bugarska nema nikakav ugovor sa Grčkom.

*

Agencija »**Tass**« je objavila saopštenje, u kome se kaže, da je **bugarski poslanik u Moskvi** učinio saopštenje pomoćniku komesara za spoljne poslove, **Višinskom,** da je pristanak bugarske vlade na uvođenje nemačkih trupa u Bugarsku, učinjen u nameri održanja mira na Balkanu. Međutim je g. Višinski, u ime Sovjetske vlade izjavio bugarskom poslaniku, da Sovjetska vlada »ne deli gledište bugarske vlade o ispravnosti njenog stava u tom pitanju«, jer taj stav, »nezavisno od želje bugarske vlade, ne vodi učvršćavanju mira, već proširenju ratne sfere, i uvlačenju Bugarske u tu sferu«. Stoga Sovjetska vlada »ne može pružiti bugarskoj vladi nikakvu podršku u primenjivanju takve politike.«

*

Usled ulaska nemačkih trupa u Bugarsku, došlo je do **prekida diplomatskih odnosa između Velike Britanije i Bugarske.** Bugarski poslanik u Londonu još pre toga je dao ostavku, a engleski poslanik u Sofiji Rendel napustiće Sofiju skorih dana. Ističe se međutim, da prekid odnosa još ne znači naveštenje rata.

Agencija »Reuter« javlja, da su britanske trupe u **Somaliji** zauzele grad Bulo Burti, koji se nalazi na 270 km. severno do Mogadiša, i grad Išija Baldoa, koji se nalazi na 270 km severozapadno od Mogadiša. Ista agencija javlja da su Englezi u Somaliji zarobili 10.000 neprijatelja i veliki broj ratnog materijala Ukupni broj neprijatelja, zarobljenih u Africi od meseca decembra, inzosi 150.000. Na drugim frontovima u Africi nema naročite delatnosti.

Ni u **Albaniji** nema naročitih novosti, a italijanske trupe vrše lokalne protivnapade.

Novi broj „Naše Radosti" za naraštaj i decu

Ovih dana izlazi iz štampe 5 broj »Naše Radosti«, list jugoslovenskog sokolskog naraštaja i dece, opet ispunjen vrlo zanimljivim sadržajem u člancima, pesmama, slikama itd. Na uvodnom mestu je pesma od Mrežničkog: »U Kraljevu godinu«. Naraštajka iz Slovenije s. Miloša Horvat, piše o lepotama Dalmacije. Zatim su članci: Brzina, brzina... — Četnik Veljko, — od J. Malenšeka, — Konec ptice roparice, — Naraštajska putovanja, od A. Tadića, — Doživljaji v Templju, — Alahov bijes, velika pripovest, — Karađorđeva zvezda i njeni vitezovi, od Matešića, — To so Vam obedi, — Kako je Charles Lindbergh postal letalec, — Nedina želja, — Bartik, — Kiča sokolić itd. Na koricama također ima raznih zanimljivosti: kuća čuda, masiranja vežbača, šale i dr.

I u prilogu **„Našim mališanima"** obilje je pesmica i priča za naše najmlađe.

Ovaj broj je izašao na 24 strane (prilog na 16), sa koricama u ukusnoj boji, „Naša radost" je naš najjevtiniji list za omladinu i decu, pa je potrebno da je što više čitan i pretplaćivan, tim više što je pretplata samih 10 (deset) dinara godišnje, a šalje se na čekovni račun broj 57.686. Narudžbe slati upravi, Beograd, poštanski pretinac 342.

Šaljite pretplatu za „Sokolski glasnik"

ГОДИШЊИ ИВВЕШТАЈ СОКОЛА СОПЉЕ II

Соколско друштво Скопље II — Ханријево штампало је годишњи извештај о раду у минулој години, у укусно опремљеној књизи, илустрован бројним снимцима из друштвеног живота. Поред речи старешине и извештаја појединих функционера, у књизи је табеларно приказано стање чланства, благајне итд.

КОНКУРС

У ЗАВОДУ ВОЈНЕ ОДЕЋЕ У БЕОГРАДУ, оснива се ЕКОНОМСКА ПОДОФИЦИРСКА ЧЕТА, у коју ће се примити ИЗВЕСТАН БРОЈ ПИТОМАЦА, 1 априла, 1941 године.

Првенство имају помоћници куварских, пекарских и баштованских заната и сличних занимања.

За све остале податке обратити се НАДЛЕЖНОМ ВОЈНОМ ОКРУГУ.

Е. Оп. Бр. 200/41. — Из канцеларије Економског одељења Министарства војске и морнарице.

*

Савез Сокола К. Ј. упутио је свима жупама окружницу са препоруком овог конкурса. Од кандидата тражи се да је поданик Краљевине Југославије, да има одобрење од родитеља и старатеља, да није навршио 21 годину живота и да није жењен, затим да је потпуно здрав и способан за војну службу. Примаће се и кандидати из војске. Све молбе за конкурс морају бити у Заводу војне одеће најдаље до 15 марта, а шаљу се преко команде надлежног Војног округа. Молби треба приложити: Домовницу, крштеницу, школске сведоџбе, уверење о владању, писмено одобрење родитеља или старатеља, уверење да није жењен, сведочанство о положеном помоћничком испиту, односно уверење надлежне власти.

НАША ЗЕМЉА ЈЕ, НАЖАЛОСТ ЈЕДНА ОД НАЈНЕПИСМЕНИЈИХ ДРЖАВА ЕВРОПЕ

„Народно просвећивање" извршивало је анкету о неписмености. Резимирајући анкету уводнику, уредник листа констатује:

„У Европи у већем броју има неписмености у Италији, Шпанији, Пољској, Русији и на Балкану. Како се статистике у разним земљама не воде на исти начин, то их је тешко међу собом поредити. Ипак следећи преглед даће нам бар приближну слику неписмености у разним европским земљама:

Процент неписмених: Италија (1931 год.) 20%, Шпанија (1932 год.) 43%, Пољска (1929 год.) 30%, Русија (1926 год.) 60%, Југославија (1931 год.) 45%, Румунија (1930 год.) 57%.

Бугарска (1935 г.) 2,694.861 неписмених, 6,077.933 становника; Турска (1935 г.) 13,157.450 неписмених, 16,157.450 становника; Грчка (1928 г.) 515.381 неписмених, 6,204.784 становника; Мађарска (1930 г.) 735.076 неписмених, 7,621.825 становника.

Као што се из овог прегледа види, **Југославија спада у најнеписменије земље Европе.** Додуше, проценат неписмености лица старијих од 10 година, није ни приближно исти у разним бановинама:

Дравска 5,54%, Управа града Београда 10,87%, Савска 27,67%, Дунавска 28.87%, Приморска 57,46%, Моравска 61,96%, Дринска 62,11%, Зетска 66,04%, Вардарска 70,86%. Врбаска 72,60%.

*

Соколи, — не говоре ли нам ове фаталне бројке, речитије од свих апела, о горућој потреби да све силе уложите на сузбијању неписмености!?!

„Буквар за самоуке", што да је објавио **Савез Сокола К. Ј.,** ће вам у томе најбоље помоћи!

SOKOLSKA ŠTEDNA I KREDITNA ZADRUGA U SPLITU

Stanje na 31 januara 1941

Aktiva: Blagajna: primila 95 hiljada 74:26, izdala 82.995:50, stanje 12.078:76. — Zajmovi: izdano 291.090, povraćeno 28.272, stanje 262.818. — Tekući računi: novčani zavodi: uloženo 113.151:24, dignuto 12.504:70, stanje 100.646:54, zadrugari: isplaćeno 113.767, povraćeno 190, stanje 113.577, — Poslovni udjeli kod revizijskog saveza: 1.000. — Tiskanice: 148:25. — Inventar: 230. — Troškovi: 79:70. — Ukupno aktiva: 494 hiljada 578:25.

Pasiva: Ulošci na štednju: uloženo 454.816, dignuto 20.920:75, stanje 433.895:25. — Sitna štednja: 4.367. — Privremeni računi: 655. — Poslovni udjeli zadrugara: 35.875. — Rezervni fond 5120. — Socijalni fond: 1.560. — Prosvjetni fond: 1.060. — Čista dobit iz 1940: 9.800. — Dohotci: 2.246. — Ukupna pasiva: 494 hiljada 578:25.

Zadruga ima 336 zadrugara sa 1.433 uplaćena poslovna udjela. Novčani promet bio je 178.069:76.

САДРЖИНА СОКОЛСКИХ ЛИСТОВА

„ОКО СОКОЛОВО"

Број 1 гласника Соколске жупе Београд доноси на 16 страна великог формата обилан садржај, између осталог: Вратимо се... (М. Синобад); — Соколска расматрања о држави (М. Мајсторовић); — Живот и рад Штросмајера (Д. Стевановић); — Говори пред врстом, песме, савети, вести и др.

„СОКОЛСКИ ВЕСНИК"

Број 6, за фебруар, лист за соколско васпитање деце и нараштаја, кога издаје у Сремској Митровици већ IX годину познати соколски радник, брат Димитрије Рашић, доноси уводник од брата Милоша Станојевића: „Сваког дана у сваком погледу напред", те обиље чланака васпитног и забавног карактера. И у овом броју заступани су бројни песници а не мањка ни сарадња најмлађих.

I мартовски, 7, број, пун је лепих чланака, песама и рецитација за наше најмлађе. Уводник је написала сестра Смиљка Грбић: „Деца, наша соколска љубав".

Kupujemo sprave za vežbanje i strunjače, — ponude slati na upravu **Sokolske čete Mali Bajmok — Subotica.**

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР

М. МИТРОВИЋ

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника на руку и џеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст

Цене врло солидне. Стручан рад

Тражите цене за израду *клинаца и значака*

(3-st)

Savez Sokola Kraljev. Jugoslavije

počeo je izdavati svoju

popularnu biblioteku

uz najjeftiniju cenu od **1 i 2 dinara** na 32 do 48 strana.

Biblioteka je do sada postigla **vanredan uspeh,** a objavila je sledeće sveske:

1. **Veliko zavještanje** (odabrani govori Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja) din. 1.—
2. **Reči Jovana Cvijića** din. 1.—
3. **Grigorij Petrov — apostol stvaralaštva** din. 2.—
4. **J. J. Štrosmajer,** apostol jugoslovenske misli din. 1.—

Narudžbe se šalju:

Savezu Sokola K. J. — Beograd, poštanski pretinac 342.

Издаје Савез Сокола Кр. Југославије арх. М. Смиљанић, Алексе Ненадовића 6) — Уређује редакциони одбор Претседник Др. Влад. Бељачић) — Одговорни уредник Нико Бартуловић, Бранкова улица број 30/IV — Штампарија „Луч", Митровић и Лазаревић — Београд, Краљице Наталије 100. Тел. 21-772.